

Сања Шуљагић

Институт за политичке студије, Београд

УТИЦАЈ РАЗВОЈА ВИНЧАНСКОГ ПИСМА НА ЗАСНИВАЊЕ СРПСКОГ ИДЕНТИТЕТА*

Сажетак

У овом чланку аутор разматра повезаност настанка и развоја праисторијског Винчанског писма са развојем етникума Срби и Словени, те са оригиналним записима о сазнатим праисторијским догађајима. У склопу те теме аутор разматра распостирање винчанског писма, тзв. „србице“ као праписма, односно извора настанка осталих писама у Медитерану и затим у осталим деловима Европе. Тим разматрањем су створене полазне основе за суптилнија разматрања утицаја развоја писмености српских прото-етнија на њихов „проход ентитета“ од праисторије до данас, те на утицај развоја писмености на заснивање и суштинско успостављање српског националног идентитета.

Кључне речи: Винчанска култура, писмо „србица“, распостирање Винчанског писма, буква, глаголица, ћирилица, Свети Ћирил и Методије, Свети Сава, Номоканон, национални српски идентитет

Почетни траг у покушају проналаска одговора на дилеме научника¹⁾ о народима који су први употребљавали слова као средство комуникације може да буде тврдња појединих српских и северноамеричких филолога да је Винчанско писмо, настало у јужном делу реке Дунав и њеним притокама, прото-писмо - праизвор писмености пост-потопног периода Источног Медитерана и Евро-

* Овај рад је настао у оквиру пројекта бр. 179009, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

1) William Drummond, Thomas James Matthias, *Origines: or, Remarks on the origin of several empires, states and cities*, Vol. 2, A. J. Valpy, 1825, pp. 276-316

пе.²⁾ Овој тврдњи иде у прилог чињеница да су пронађене истоветности или деломично велике сличности у Винчанском фонетском писму, у старојерменским словима исписаним на стенама у периоду пред Велики потоп у Јерменији³⁾ и у данашњој Македонији на стенама и стећцима из шестог миленијума пре Христа.⁴⁾ Једна од основних лингвистичко-антрополошких веза које повезују винчанско писмо „србицу“ са древним македонским, санскрит⁵⁾ и тројанским хетским (гетским) писмом⁶⁾ на малоазијским каменим споменицима, повезаним лингвистички са каснијим етрурским писмом, је праисторијски пагански симбол сунца као изворишта живота, односно знак „ille“ (“Ilium, Ilios, Helios”) у седам хиљада старим археолошким налазиштима култура Лепенског Вира,⁷⁾ Старчева и Винче у данашњој Србији и Илиној Гори – Осунчани крај Скопја

-
- 2) *Signs of Civilization*, Међународни симпозијум у Новом Саду, 24 до 29 маја 2004., CA-HU/ Institute for Archaeomithology, U.S.A. (Simpozijum „Znaci civilizacije“: „Platoneum“ SANU ogranak za Novi Sad i Institut za arheomithologiju SAD, 25-29. маја, 2004. године.) Такође видети S. Winn (1981:246ff; 1990:280). M. M. , 1981. *Pre-Writing in Southeastern Europe: The Sign System of the Vinča Culture ca. 4000 B.C.* Western Publishers, Calgary; 1973. *The Signs of the Vinča Culture: an Internal Analysis; Their Role, Chronology and Independence from Mesopotamia.* University Microfilms, Ann Arbor, Michigan, Радомир Пешић, *Оптузујем ћутањем – Записи и предавања (1982 -1992)*, Пешић и синови, Београд, 2001, <http://www.scribd.com/doc/46958335/Radivoje-Pesic-Optuzujem-Cutanjem>
 - 3) Vahanyan Vahan, Vahanyan Grigori, „The Intercultural relations between Old Europe and Old Armenia“, XXIII Valcamonica Symposium “Making history of prehistory, the role of rock art” 28 October - 2 November 2009, Capo di Ponte - Valcamonica, Italy, <http://www.iatp.am/vahanyan/articles/valcamonica1.pdf>
 - 4) Vasil Ilyov, „Some synthetic characteristics of the ancient macedonian language - Pre - Vedic grave monument with inscription in ancient Macedonian writing and in an ancient Macedonian tongue“, <http://www.unet.com.mk/ancient-macedonians-part2/spomenici9-e.htm>
 - 5) Malati J. Shendge, *The Language of the Harappans : From Akkadian to Sanskrit*, Abhinav Publications, 1997, pp. 100; 103: Према сачуваним таблама са староакадским језиком, најстарији бог у РигВеди је био бог Сунца – Илу или Ашур, Ашур Србинда (цит. RV VIII.32.2.26, X.144.3), (pp. 204), односно “bog na visini”, „bog Bilu, Belum“ – „господар, газда“, Akk. „Ilabrat“ – „изасланици Бога“, (pp. 218) Akk. „Сурару“, “Сур” – „светлећи, светли, сјајни“, “Сурја” – соларно божанство, бог Сунца, (pp. 26) „соларни диск“, (pp. 312) „испод сунца“ (pp. 291 – Илуша), pp. 234 – Илу – бог, „светлећи, сјајни“, Ilika, Ilu – “земља”.
 - 6) Strabo, *Geography*, 7.3.10: Према Страбону језик Трачана је био идентичан са језиком Гета. Такође видети Ovidius, Trist. II, 198-199; III. 10.4-5; III.3.5-7: Овидије је сматрао да су Гете и Сармати говорили istim језиком и имали исте обичаје; Teofilact Simocatta, *History*, 7.2.5: Теофилакт Симоката је изједначавао Словене и Гете, а Касијус Дион старе Србе (Сармате), Дачане и Гете (Cassius Dio, *Roman History*, Epitome of Book LXVIII, 14) и њихов град Сармигетуша назива „градом Сармата и Гета“.
 - 7) Vasil Ilyov, “Macedonian alphabet and the peculiarities of the macedonian alphabets”, са фотографијом тотемског каменог божанства из Лепенског Вира са натписом „Иле“ („Сунце“) (7000 – 5500.г. пре Христа), <http://www.unet.com.mk/ancient-macedonians-part2/spomenici5-e.htm>

у данашњој Македонији.⁸⁾ Присуство овог знака у овим праисторијским насељима посредно може да објасни атрибут „светлећи“ и „сјајни“ који се односио на древне хиперборејске⁹⁾ сарматске Алане, Арјане, Пелазге, Илире и Трачане (Рашане, Етрурце).¹⁰⁾

Сазнавање карактеристика ове лингвистичке везе уједно може да помогне утврђивању архео-антрополошке основе простирања припадника древних прото-српских етнија кроз простор и време, односно утврђивању основе за развој њихове писмености, религије, обичаја, манира и друштвеног и државног уређења у процесу заснивања српског националног идентитета кроз историју. Припаднике древних „сербскорашанских“¹¹⁾ племена као потомке Нојевог сина Јафета, односно као припаднике племена која су насељавали подручја од чувене библијске реке Арарат (грузијски „Рашки“) на кавкаској планини Арарат и река Дон, Волга и Дњепар у црноморском базену до Егејског мора и северне Африке, Подунавља и средње Европе различити антички и пост-антички путописци и историчари су називали „руси“ („светли, црвенокоси“),¹²⁾ „сјајни“, „светли“, „просветљени“, „благосиљајући“ сарматски Аорси, Алани¹³⁾ или сарматско-скитски Кимбри (Кимери).¹⁴⁾

8) Vasil Ilyov, „Some synthetic characteristics of the ancient macedonian language - Pre - Vedic grave monument with inscription in ancient Macedonian writing and in an ancient Macedonian tongue“ : „KRret se si ul'ts'ls iqu“ („Kresht se si u l't s'l s ilju“) што се односи на слављење сунчаног сјаја; Iliana Gora, Upper Shrine, Osinchani, near Skopje (7000-6000 B.C.), <http://www.unet.com.mk/ancient-macedonians-part2/spomenici9-e.htm>

9) Guy Smoot, *The Mitoses of Akhilleus*, M.A. Thesis, the Graduate School-New Brunswick Rutgers, The State University of New Jersey, 2008, cit. Homer, *Odyssey* 4.563; *Oxyrhynchus Papyri* 1358 fr. 2

10) Plinius, *Natural History* Ch. LV: „Слова су у Египту била одувек у употреби, али се не зна тачно од када. Пелазги су били први народ који је донео слова у Лацио (Италију).“

11) Чудинов, В.А., *О сербском камне с законима VIII века из Сирбины*, http://www.runitsa.ru/publications/publication_512.php

12) John E. Bowle, (Ed.), *The Concise Encyclopedia of World History*, Hutchins of London, 1958, п. 154; Јован Деретић, *Културна историја Срба*, стр. 32; Александар М. Петровић, *Српске старине – Опис и тумачења српске повеснице*, Нови Сад, 2002., <http://www.scribd.com/doc/56585637/2/O-starijem-pominjanju-srpskog-imena-i-njegovoj-rasprostranjenosti>; „Procopius on the Slavs“, *Procopius in Seven Volumes*, (VII. 14. 22-30), Transl. H. B. Dewing, vol. 4 (London/New York, 1924), pp. 269-273.: Прокопије тврди да су прото-словенска племена Склавени и Анти били „руменог тена“ и говорили „исти варварски језик“.

13) Moses of Kalankatuyk, *The History of Aluank*, Book I, Erevan, Matedanaran, 1984: Један део потомака древних паганских Алана (Алуанка) потицао је из области митске Нојеве барке и планине и реке Арарат познате под именом Дербенд (некадашњи Албанополис). Они су били прото-Алани (Албани, „сјајни“, „бели“, „светлећи“ Пелазги) из огранка народа од Нојиног сина Јафета Азију. Такође о Аланима видети Christensen, Arne Søby, *Cassiodorus, Jordanes, and the History of the Goths: Studies in a Migration Myth*, Museum Tusculanum Press. The University of Copenhagen, Denmark, 2002, pp. 346-348.

14) Victor Kachur, *The Trans-Caucasion Migration of the Rusi Tribes*, Dublin, Ohio, 1972, pp. 5-7

Управо атрибут „сјајни“, „светли“ или „благосиљајући“, везан уз пред-хеленске и античке верзије назива етникума прото-словенских етнија Пеласти (Пелазги),¹⁵⁾ Трибали,¹⁶⁾ Илири,¹⁷⁾ Македонци,¹⁸⁾

- 15) Strabo, *Geography*, 7,3,1; 7,3,2: Страбо цитира Хесиода да су потомци Пелазга и Лелега (Луљуба) разна племена на подручју од Јадранског мора, Хумског (Балканског) полуострва, леве стране Црног мора, Пелопонеза, Ликије, Феникије и Фригије у Малој Азији. S. W. J. Lamberts, *The Ethnicity of the Sea People*, p. 99, <http://repub.eur.nl/res/pub/7686/Woudhuizen%20bw.pdf>: Сматра се да су Пелазги са Крита и западне обале Ликије описменили Филистинце, односно пренели им познавање Микејског писма. Такође о томе видети I. M. Diakonoff, *The Pre-history of the Armenian People, Predystoriia armianskogo naroda*, Erevan, 1968 (Transl. by Lori Jennings, Delmar, New York, 1984) <http://rbedrosian.com/Classic/diakph10.htm>
- 16) Laonicus Chalcocondylae Atheniensis, *Historiarum Libri decem*, 1650, *Laonici Chalcocondylae atheniensis Historiarum Libri decem*, interprete Conrado Clausero Tiguriano, Parisiis, MDCL. (Appian, *Roman History*, 9.3.14.) Павел Шафарик, *О пореклу Словена*, стр. 58, цит. Salomon, *Mater Verborum, Cod. Mus. Boh.* p. 303.c.3: „Sarmatae nuncupati... Sirbi tum dicti.”; Wacerad, *Cod.Mus.Boh* p. 471c. 1: „Sarmatae populi, Sirbi.”
- 17) Павел Шафарик, *О пореклу Словена*, , стр. 17-18, цит. F. M. Appendini, *De praest.et. vet.Illir: Rag.* 1806. У истом делу на стр.16-17 Шафарик цитира П. Пулкања и J. Pastorius von Hirtenberg који сматрају да су Словени након Великог потопа прошли из Синеара и Колхиде, Халдеје и Јоније до Константинопоља и даље за Бугарску, Русију, Корушку, итд. С друге стране Сипријан Робер сматра да је балкански Илирик и пре Великог потоп био нуклеус словенских племена. Appiani Alexandrini. *De historia Romanorum*. Firmin Didot. Paris. 1877, (5.X.1.6): „Панонци, Раси, Норици, европски Мези или Меди и суседна племена од реке Дунав до Црног мора су сви Илири и плаћају један илирски порез.“ Аустро-Угарска монархија је такође изједначавала Илире и Србе: *ILLYRIO-SERBICA 1683-1715 (1723)*, Haus, Hof u. Staat. Archiv Wien, „Privileges of Emperors Leopold, Josef and Charles VI, and also of Her Royal Majesty Maria Theresa to glorious Illyrico-Rassian nation“, Прев. Zhafarovic и Nenadovic, Музеј Мatica Srpska, Novi Sad, 1745.(<http://i32.tinypic.com/28rin93.jpg> и <http://i27.tinypic.com/293fuwj.jpg>)
- 18) Cyprian Robert, *Le monde slave, son passe, son etat present et son avenir*, Tome II, Paris, 1852: Сипријан Робер је тврдио да су „илирски Срби изашли из пелазгијског стабла“(стр. 8) и као један од многобројних примера за то навео име назива града Србика (Сербејка) у античкој Македонији (стр. 20-21). Паузиније у свом делу *Описи Грчке* (3. 15. 1) помиње храм Себра, сина Хипокона и име насеља Себрово у Спарти. Платон помиње Србе из Танагре, а Страбон реку и град Сирбис у Малој Азији. Суида тврди да се богиња Семеле у малоазијској Фригији звала Сарбис, а Херодот у својој *Историји* (7.73) и Страбо у *Географији* (Фрагменти 7.11.; 7.29) малоазијске Мизе („буквичане“, Фриге) изједначавају са пелагонским Трачанима и Македонцима. Ronald A. Crossland, „Linguistic Problems of the Balkan Area in Late Prehistoric and Early Classical Periods”, (Ed. John Boardman et al.), *The Cambridge Ancient History – The Prehistory of the Balkans; The Middle East and the Aegean World, Tenth to Eighth Centuries B.C.*, III Part 1, Cambridge University Press, 1982, pp. 841-843: Филолог Роналд Кросланд је, уз констатацију да у данашњој средишњој и северној Грчкој има „илирских“ назива насеља, утврдио и истоветност лингвистичких карактеристика древних Илира, Македонаца, Трачана, Фрига и Јермена у касној праисторији. Marijana Riel, „Phrygian Votive Steles”, *Epigraphica Anatolica* 33, 2001, 196-197; Vasile Parvan, *Getica*, Al.Vulpes - Memoria antiquitatis, II, 1970, John Boardman et al, *The Cambridge Ancient History*, Volume 3, Part 1: *The Prehistory of the Balkans, the Middle East and the Aegean World, Tenth to Eighth Centuries BC*, Cambridge University Press, 1982, Statius, *Acchileid*, 1.134, Valerius Flaccus, *Argonautica*, vi. 135 – Ови стихови доказују повезаност дунавско-карпатских Трачана и црноморских Трачана са малоазијским Тројанцима и античким Македонцима. Ксенофон је називао Битинију „Трачка у Азији” (*Anabasis* 4.2.17ff), а Пиндар (*Nem.* 4.49-50) је тврдио да су Ахил и Патрокло били црноморски Трачани. Валериј Флакус међу Гете убраја и Тирсагете са Дњестра који су славили култ

Трачани,¹⁹⁾ Сарди²⁰⁾ и Алани²¹⁾ на подручју данашњег Балканског полуострва, Егејског мора и Мале Азије у праисторији²²⁾ има своје објашњење у лингвистичкој повезаности винчанског писма са развојем култура прото-словенских етнија у балканско-црноморско-малоазијском географском басену. На овакву лингвистичку слику надовезују се и резултати епигенетских проучавања према којима је словенска митохондријална генетска слика најближа балканској популацији.²³⁾ Сличност праисторијског фонетског „винчанског“ писма, праисторијског македонског писма,²⁴⁾ критског линеарног писма,²⁵⁾ „сербско-рашан-

трачког Дионизија. Philostratus the Elder, *Imagines* 1. 1 помиње да Хиперборејци живе на обали реке Кистрос у Ликији у Малој Азији и поред реке Дунав.

- 19) Strabo, *Geography*, 7.3.4, 12.4.4: „Гети, Дачани, Мизи, Мези, Лидијци, Фриги, Тројанци и Битини су исти народ. Сви су они Трачани и не разликују се много међу собом.“ Такође о словенском племену Музима (Мизима) и њиховом владару Ардагасту видети Теофилакт Симоката, *Историја*, 6.7-6.8
- 20) *Kleineres conversations-Lexicon*, B. Fleischer dem jüng, 1815, p. 136 – Sarbis (Sardis)
- 21) Moses of Kalankatuyk, *The History of Aluank*, Book I, Agustí Alemany, *Sources on the Alans: a critical compilation*, Iss. 8, Vol. 5, BRILL, 2000, pp. 8-9, цит. Абу Хамид Ал-Гарнати, Ал Масуди и друге тадашње арапске и персијске путописце и историчаре да је прото-словенске Алане монголски двор називао „хришћанима грчке вере“. О цивилизацији Алана на Апенинском полуострву у пред—римско доба видети http://en.wikipedia.org/wiki/Alba_Longa: Паганска цивилизација Алана-Етрураца-Расена трајала је све до победе римског краља Тулија Хостилија (673–642. пре Христа) над њима.
- 22) Moses of Kalankatuyk, *The History of Aluank*, Book I, Kapitol 1: “Ot Babylonske veze a o sedmidcad jazyzech”, (25), (30); Kapitol 2: „O potatce jazyka ceskeho“ у *Nejstarsi ceska rymovana kronika tak receneho Dalimila*, <http://www.scribd.com/doc/47305208/Dalimilova-hronika>, Nestor of Kiev, *The Russian Primary Chronicle, Laurentian Text*. Trans. and Ed. by Samuel Hazzard Cross and Olgerd P. Sherbowitz-Wetzor, Cambridge, MA, The Mediaeval Academy of America, 1953. Такође Хомер у *Илијади*, Глава 10, Глава 14 изједначава древне Тројанце, Македонце и Трачане.
- 23) B. A. Malyarchuk, „Differentiation and Genetic Position of Slavs among Eurasian Ethnic Groups as Inferred from Variation in Mitochondrial DNA“, *Russian Journal of Genetics* 37 (12): 1437-1443, December 2001. Такође видети Anatole Klyosov, “DNA Genealogy, Mutation Rates, and Some Historical Evidence Written in the Y-Chromosome, Part II: Walking the Map”; Marija Gimbutas, “Anza, ca. 6500-5000 B.C.: A Cultural Yardstick for the Study of Neolithic Southeast Europe”. Такође о налазу археолога Луија Карпентијера о сродности прото-словенских крвних група на поменутом подручју видети Радивоје Пешић, *Оптузујем ђутањем*, стр. 25, <http://sr.scribd.com/doc/36616908/Radivoje-Pesic-Optuzujem-Optuzujem>, Такође видети Jarl Charpentier, „The Original Home of the Indo-Europeans“, *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*, Вол. 4, Исс. 1, 1926, pp. 147-17 и Yuriy Zaytzev, „Neapolis Scythica – the Capital of the Kingdom of Skiluros”, http://www.pontos.dk/e_pub/Zaytzev.htm
- 24) Vasil Ilyov, “Articulative and acoustic characteristics of the ancient macedonian language” - Натписи на стенама у местима Осинчани крај Скопја (7000 – 6000.г. пре Христа) и Младо Нагоричани (5000-4500.г. пре Христа).
- 25) Tacitus, *Historiae*, 1.2, Гвозден Вукашиновић, *Корнелије Тацит о Србима*, <http://www.scribd.com/doc/56281028/2008-Kornelije-Tacit-o-Srbima-Gvozden-Vukašinović>

ског²⁶⁾ писма уклесаног на Обелиску у Сирбису²⁷⁾ (Ксантосу) у малоазијској Ликији из седмог века пре Христа²⁸⁾ и Минојског писма,²⁹⁾ сачувана писана ознака за феничанског митског јунака Херакла као „словенског Херакла“ из четвртог века пре Христа³⁰⁾ и сличност паганских обичаја,³¹⁾ топонимије, грнчарије, оруђа и оружја у археолошким налазиштима Балканског полуострва са истоветним материјалом у егејским, црноморским и малоазијским археолошким налазиштима,³²⁾ потврђују записе античких писаца Хекатеја, Псеудо-Скимуса, Ератостена и Полибија о повезаности фригијских (бригијских), илирских, енкелејских, трибалских и трачких племена из Пелагоније и Епируса као једног народа у шестом веку пре Христа.³³⁾ Страбон је у свом делу *Географија* писао да је један широк простор на коме су живели Феничани, Ликијци, Тројанци, Мизи, Мези, Гети, Трачани и скитскосарматски Абии,³⁴⁾ за које је децидно тврдио да су били племена једног те истог народа,³⁵⁾ протезао се од северног Дунава преко Трачке и Мале Азије до Египта.³⁶⁾ Трачки Фриги, односно народ који је живео на широком географском подручју подунавске винчанске културе, су најстарији

26) В. А. Чудинов, *О сербском камне с законима VIII века из Сирбины*, http://www.runitsa.ru/publications/publication_512.php

27) Strabo, *Geography*, 14.3.6

28) R. D. Đorđević, *Obelisk iz Ksantosa. Zakonik pravnih, običajnih i moralnih načela Srba pre 2600-2800 godina*, (Prevod zakona Svetislav S. Bilbija), Edicija *Srpski koreni*, Serbona Niš, 2003.; В. А. Чудинов, *О сербском камне с законима VIII века из Сирбины*

29) Радивоје Пешић, *Винчанско писмо и други граматолошки огледи*, Пешић и синови - Београд Dugan – Milano, 1995., <http://www.scribd.com/doc/22475999/Radivoje-Pešić-Vinčansko-pismo>;

30) Theodor Mommsen, *Die Unteritalischen Dialekte*, Leipzig, 1850. и Т. Volanskii, *Pamjatniki pismenosti Slovan do rizdva Hristovoga*, Moskva, 1854, str. 3 (tab I, lb), Радивоје Пешић, *Отуђујем ћутањем – Записи и предавања (1982 -1992)*

31) Викторија Соколовска, *Етничките Носители На Требенишката Некропола*, Музеј на Македонија, Скопје, Охрид, 1997, стр. 55-60

32) Stojan Dimitrijević, „Eneolitsko doba“, *Praistorija jugoslavenskih zemalja*, III, (Ur.) A. Benac, : Svjetlost, Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1979; B. Govedarica, „Rano bronzano doba na području istočnog Jadrana“, *Djela ANUBIH* 67, Sarajevo, 1989; Marjeta Šašel-Kos, *Cadmus and Harmonia in Illyria*, p. 119, cit. J. Maran, такође стр. 121, cit. Christodorus, *Anthologia Palatina*, VII, 697 у епиграму са почетка шестог века начелнику Илирије Јован Драчком пише да су „његови преци из Лихнида (Охрида) којег је основао Феничанин Кадмо.“

33) О томе опширније у Marjeta Šašel-Kos, *Cadmus and Harmonia in Illyria*, cit. Strabo, Pliny, Hecateus, Pseudo-Scylax, Pseudo-Scymnos, Hyginus, Apollodorus of Rhodes

34) Ptolemy, *Natural History*, 6. 15 из назива Abii односно Abioi Schythai, Arrianus of Nicomedia, Exp. Lib. IV. 1. 1, Homer, Iliad, XVI. V. 5-6; Eschyl, Prom. fr. 72,

35) Страбо, *Географија* 7.3.2

36) Страбо, *Географија*, 7.3.6: 7.3.7, 7.7.1

народ на свету за које се вежу записи о првој поезији на пелашком језику.³⁷⁾ Антички писци Цицеро и Плутарх су у својим делима учили повезаност митских личности Херакла Аркаиоса (Херакла - „сина Нојеве Арке“),³⁸⁾ божице пољопривреде Изис (Деметре) и настанка фригијског писма, с тим што је Цицеро сматрао да је Херакло измислио слова, а Плутарх да су Херакло и друга божанства тог времена били само опевани помоћу тих слова, али не и изумитељи тих слова.³⁹⁾ Хиперборејски песник Музос, који је живео у пред-хомерско време, био је Хиперборејац Трачанин који је живео у земљи између Македоније и реке Дунав,⁴⁰⁾ која кореспондира са територијом данашње Србије. Многи антички писци и песници су тврдили да је прва поезија била записана на језику древних Хиперборејаца Пелазга и називали древног „оца поезије“ Орфеја Трачанином.⁴¹⁾ Трачка орфејска поезија⁴²⁾ и египатски и фригијски (прото-словенски)⁴³⁾ записи (*litterae* или *grāmata*) о Хераклу и осталим митским божанствима предантичког и античког Медитерана описивали су природне појаве и цивилизацијске процесе, а не права божанства.⁴⁴⁾ На основу анализе најранијих сачуваних фригијских рукописа из малоазијског насеља Гордион и Богашкој (некадашња Хатуша) може да се уочи веза писма народа који се исељавао из Трачке и Македоније, односно из круга винчанско-тесалијске културе у Малу Азију.⁴⁵⁾ Етникум-атрибут „фригијски“ био

37) Herodot, *History*, 2.2., A. Corcella, “Dionisio Skytobrachion, i phoinikeia e l’alfabeto pelasgico”: Per una corretta interpretazione di Diodoro III.67.1 (*FGrHist* 32, Diodor of Sicily, 3.63-66

38) Jacov Bryant, *A New System or an Analysis of Ancient Mythology*, Vol. III, T. Payne, P. Elmsly, B. White, J. Walter, London, 1807, pp. 507-508, cit. Strabo, L.10.95; Plutarch: Херкулес је у Сидону изворно називан Алкаиос или Аркалес („син из Арке“, (Нојеве барке – Арке), Арка-ел, Аркле, Арклус, Аркалус).

39) *Исмо*, Cit. Cic. *Nat.D.* 3.42, Plut. *De Is. et Os.* 29, 362B: Сматрало се да је Триптолем био син Херакла.

40) Pausanias, *Description of Greece*, 1.22.7, Aristoxen, *Frag. Hist. graec.* II. fragm. 51, p.284

41) Pausanias, *Description of Greece*, 3.13.1; 9.28.7, Virgil, *Eclog VI.* 67, Diodorus Siculus, lib. III.c.67.2, 67.4, Eschyl, *Agamemnon*, v.121, Sophocles, *Ajax*, 2.627.

42) Diodorus of Sicily, *Library of History*, III, 67, Euripid, *Alkest*, 966-969: Орфеј, Лин, Хомеров учитељ Пронапид и Хомер су писали на трачком (пелашком) језику. Такође видети Радивоје Пешић, *Оптуђујем ћутањем, Винчанско писмо и други огледи*

43) R. D. Đorđević, *Obelisk iz Ksantosa. Zakonik pravnih, običajnih i moralnih načela Srba pre 2600-2800 godina*, (Prevod zakona Svetislav S. Bilbija), Edicija *Srpski koreni*, Serbona Niš, 2003.; B. A. Чудинов, *О сербском камне с законима VIII века из Сирбины*, http://www.runitsa.ru/publications/publication_512.php

44) J. B. Rives, *Phrygian Tales*

45) Lynn E. Roller, “The Art of Writing in Gordion”, *Expedition* Vol. 31, No. 1, pp. 54/61, <http://www.penn.museum/documents/publications/Expedition%20PDFs/31-1/The%20Art.pdf>

је употребљаван као синоним за „тројански“ до касног петог века пре Христа.⁴⁶⁾ Антички песник Дионизије Скитобракијски, којег је често цитирао антички песник Диодорус са Сицилије, јасно је изједначавао фригијску азбуку са тројанским писмом.⁴⁷⁾

ПОВЕЗАНОСТ ВИНЧАНСКОГ ПИСМА И ОРИГИНАЛНИХ ЗАПИСА О ПРАИСТОРИЈСКИМ ДОГАЂАЈИМА

У објашњењу значења често и нашироко употребљаваног етнику-ма Словени за древни прото-српски (прото-словенски) народ на широком географском подручју од некадашње „Скитије“ до Римског царства⁴⁸⁾ историчар, етнолог и путописац Ђон Вилкинсон је у једном свом путопису кроз балканске земље у деветнаестом веку, за етникум Словени уз атрибут „славни“ навео и израз „слово“, односно атрибут „писмени“.⁴⁹⁾ Кроз историју су многобројни антички грчки и римски антички писци,⁵⁰⁾

46) J. B. Rives, “Phrygian Tales”, *Greek, Roman, and Byzantine Studies* 45, 2005, p. 235, cit. *De Daedalis Plataeensibus* F 157 Sandbach (= Eus. *Praep. Evang.* 3.1.1), Eustathius (*Il.* 2.862 = I 574.12–13 van der Valk; cf. S A *Il.* 2.862 = I 348–349 Erbse), Aeschylus (FF 242–259 Mette, Euripides (e.g. *IA* 1053, *Hel.* 369, *Or.* 1381, 1480); E. Hall, “When Did the Trojans Turn into Phrygians? Alcaeus 42.15,” *ZPE* 73 (1988) 15–18, and *Inventing the Barbarian: Greek Self-Definition through Tragedy* (Oxford 1989) 38–39. Страбо (*Географија*, 12.8.7, 14.3.3, 14.5.16) се жалио на обичај трагичара да замењују Тројане и Фриге.

47) J. B. Rives, “Phrygian Tales”, *Greek, Roman, and Byzantine Studies* 45, 2005, p. 237, За објашњење Тројанског писма као „фригијског писма“ видети cf. S Eur. *Or.* 432, и редове о Агамемнону, Одисеју, Диомеду и Паламеду.

48) Raoul McLaughlin; “Silk Ties: The Links Between Ancient Rome and China”, *History Today*, Vol. 58, January 2008, pp. О „серским“ „плавокосим“ трговцима свилом и другим производима описаним у Птоломејовим и Мелиним античким путописима потврду су дала и савремена епигенетска истраживања: С. Keyser et al, „Ancient DNA provides new insights into the history of south Siberian Kurgan people“, *Human Genetics*, Vol. 126, No. 3, 2009, pp. 395–410, Anatole Klyosov, “DNA Genealogy, Mutation Rates, and Some Historical Evidence Written in the Y-Chromosome, Part II: Walking the Map”, *Journal of Generic Genealogy*, 5 (2), 2009, p. 217, <http://www.jogg.info/52/files/Klyosov2.pdf>

49) John Gardner Wilkinson, *Dalmatia and Montenegro*, John Murray, Albemarle Street, London, 1848, pp. 7–12

50) Seneca, *Thyestes*, 369; Стојан Бошковић, *Историја света: за народ и школу*, Књига Прва, Историја старог века, Државна штампарија, Београд, Србија, 1866.; Стојан Бошковић, *Балканска питања, 1886–1905*, Штампарија Краљевине Србије, Београд, 1906, стр. 229, цитирајући Херодот, Плиније Старији, Тацит, Птоломеј и Страбон као и византолог Јан Томка Саски (Joan Planka Tomka Saskin, *Skitske kartine*, прев. Jovan Rajic, I, стр. 28) и готово осамнаестог века касније историчар Павел Шафарик пишу о земљи Србанији између Кавказа и реке Дон у којој су у подручју Берђанско живели четири стотине година Срби звани „Брђани“. (Павел Шафарик, *О пореклу Словена по Лоренцу Суровјејском*) Страбон, Плиније, Ливије и други историчари (Strabo, *Geography*, 7.5.6., Plinius, *Natural History*, 3.23. s. 26, Arrian., *Illyr.* 2, 10; Livius. *Periochae*, LVI, John J. Wilkes, *The Illyrians*, 1992, p. 216, Tomo Maretić, *Slaveni u davnini*, Naklada “Matice Hrvatske”, Zagreb, 1889.

затим баварски⁵¹⁾ или византијски историчари⁵²⁾ или новији филолози и историчари,⁵³⁾ су сматрали да су Срби били старије опште име за словенску расу од етникума Словени.⁵⁴⁾ Према мишљењу новинара британске ревије *The Foreign Quarterly Revue* у деветнаестом веку у науци је било уврежено мишљење да је у прошлости заједничко име за све Словене било Срби (Сирби),⁵⁵⁾ што је у оригиналном значењу на старословенском језику био назив за „сроднике, саплеменике“ или „народ, род“.⁵⁶⁾ Придавање атрибута „писмени“ од деветнаестог века широко употребљаваном етникуму „Словени“ за многобројне припаднике праисторијских прото-српских етнија уклапа се у тврдње Шан Вина, Радивоја Пешића, Светислава Билбије, Петра Милосављевића и других филолога да је Винчанско писмо било праизвор свих писама Источног Медитера-

51) Louis-Gabriel Du Buat-Nançay cit. Geographus Bavarus, *Descriptio civitatum et regionum ad septentrionalem plagam Danubii*, Bavarian State Library, Munich. 1772; Geographus Bavarus, Hormayers Archiv, XVIII, München, p. 282.-283

52) Laonicus Chalcocondylae Atheniensis, *Historiarum Libri decem*, *Laonici Chalcocondylae atheniensis Historian Libri decem*, interprete Conrado Clausero Tiguriano, Parisiis, 1650: „Sarmatorum ac Sueborum gentes”; „Serblo... Triballo, autem gentes esse totius orbis antiquissimam et maximam, compertum habeo.“

53) Павел Шафарик, *О пореклу Словена - по Лоренцу Суровјецком*, (прев. Стојанка Чекеревац), 1823, Архив Војводине Нови Сад - Словенски институт Нови Сад, 1998., стр. 17-18, цит. F. M. Appendini, *De praest. et. vet. lillzr. Rag.* 1806: „Илирско-словенским језиком“ су говорили стари Трачани, Македонци, Сармати, Келто-Скити и неки други народи старог света.” Такође Cyprian Robert, *Le monde slave, son passe, son etat present et son avenir*, Tome II, Paris, 1852, pp. 31;35

54) Маја Николић, „Српска држава у делу византијског историчара Дуке“, *Зборник радова Византолошког института Србије*, XLIV, 2007, цитирајући Georgio Sfranze, Critobuli, Ducas, Laonici Chalcocandylae, Georges Pachymeres, Nicephori Gregorae, Metochites, Kantakouzenos, итд. Вукашиновић, Гвозден, *Корнелије Тацит о Србима*, <http://www.scribd.com/doc/56281028/2008-Kornelije-Tacit-o-Srbima-Gvozden-Vukasinovic>. Такође видети Ivo Vukchevic, *Rex Germanorum Populi Sclavorum*, University Center Press, p. 51, cit. L. Quandt, *Die Liutizen und Obodriten*, BaL 22, 1868: „Северни Кавказ је био *the Urheimat* древних Словена, односно Срба-који су Сармати-који су Словени-који су Срби који су били знани по многим различитим именима.“

55) *The Foreign Quarterly Revue*, „*Slavic Antiquities*”, Vol. 26, October 1840-January 1841, (Amer. Ed.), J.M. Mason, Corner of Broadway and Fine Street, New York, 1841, pp. 39-40: „Због мешаности словенске расе са Чудима и Татарима од шеснаестог века интелектуалци Московљани или Велики Руси почели су да уместо са словенском расом повезују своје порекло са народом Рос који је поменуо пророк Езекиел. Због тога су од тог времена становници Велике Русије називали себе Русинима, а земљу Русијом. Дошло је до промене и у граматичкој структури њиховог језика, што је одвојило овај простор од древне Русије... Име Словени показало се дуготрајнијим од раније старог имена Анти и због своје велике популарности истиснуло је име Сирби и постало општи одомаћени назив за све Словене. Срби су једини народ који је сачувао оригинално име своје древне расе и остали су немешани до данашњег дана.“ (p. 34:) „Шафарик је такође установио да је старо заједничко име за све Словене било Сирби, које су такође раније помињали Плиније и Птоломеј са малом изменом Срби и Сирбои.“

56) *Исто*, p. 34: „Ранији назив Сорби, Сирби и Серби, што је на словенском језику значило у оригиналном значењу „род, сродници, народ или саплеменици“ заменили су Прокопије и други (историчари) називом Спори.“

на и Европе. На међународном симпозијуму *Знаци цивилизације* (*Signs of Civilization*) одржаном у Новом Саду 2004. године различити филолози су, уз потврду да су Винчанско писмо и етрурска азбука идентични, установили да Винчанско писмо дели са индијским Брахми писмом пет идентичних слова, са критским линеарним А писмом четири слова, са линеарним Б писмом два,⁵⁷⁾ са западносемитским писмом осам, са старофеничанским десет, кипарским девет, палестинским седам, старогрчким писмом дванаест, англосаксонским рунским писмом четири, са глагољицом седам слова и да са азбуком српске ћирилице оно дели (преко) двадесет слова.⁵⁸⁾ Десет идентичних знакова Винчанског писма са старофеничанским и палеохебрејским писмом показује на могућност да је Винчанско писмо од четвртог века пре Христа надаље пренето у Крит, да су га филистински морепловци пренели са Крита у Феникију⁵⁹⁾ и да је након тога старофеничанско писмо послужило као основа за палеохебрејско писмо, односно да су старофеничанско писмо преузели Јевреји и Арамејци крајем другог миленијума пре Христа.⁶⁰⁾ Археолог Милоје М. Васић је пронашао у Винчанској култури јужног тока реке Дунав материјалне остатке посуђа, прибора, фигура и алатки на којима се први пут јавља линеарно „Винчанско“ писмо.⁶¹⁾ Васић је, као што показује пример фигуре праисторијског митског бића које вози Дупљајске кочије⁶²⁾, установио многе сличности винчанске културе са културама плодних карпатских, црноморских и анадолских (малоазијских) поља и ливада, за

57) John Chadwick, *The Mycenaean World*, Cambridge University Press, 1976: n the Linear B Mycenaean Greek tablets of circa 1400-1200 BC found at Pylos

58) *Signs of Civilization*, Међународни симпозијум у Новом Саду, 24 до 29 маја 2004., CA-HY/ Institute for Archaeomythology, U.S.A. (Симпозијум „Знаци цивилизације“: „Platoneum“ SANU ogranak za Novi Sad i Institut za arheomitologiju SAD, 25-29. маја, 2004. године.) Такође видети S. Winn (1981:246ff; 1990:280). M. M., 1981. *Pre-Writing in Southeastern Europe: The Sign System of the Vinča Culture ca. 4000 B.C.* Western Publishers, Calgary; 1973. *The Signs of the Vinča Culture: an Internal Analysis; Their Role, Chronology and Independence from Mesopotamia.* University Microfilms, Ann Arbor, Michigan. Такође видети Egbert J. Bakker, *A Companion to the Ancient Greek Language*, John Wiley and Sons, 6. 4. 2010, стр. 222-223, цит. Thycydides (4.50) i Schmitt, 1992:26-27

59) Željko Stanojević, *Кумрански списи -Dokaz verodostojnosti Biblije*, Metaphysica, 2009, стр. 21-22, http://www.cps.org.rs/Knjige/kumranski_spisi.pdf

60) Исто, стр. 18. Такође видети фотографију гранитних табли са планине Синај: HaShem - The Name, The Two Stone Tablets, <http://hashemartworks.net/stone-tablets/two-stone-tablets/>

61) Petar Milosavljević, *Srpska pisma*, Banja Luka: Besjeda ; Beograd : Ars Libri, 2006.; Svetislav Bilbija, *Staroevropski jezik i pismo Etruraca*, Biblioteka Slovenski istočnici, Miroslav, Beograd, 2000.

62) “Дупљајска колица”, http://sr.wikipedia.org/wiki/Дупљајска_колица, Petar Milosavljević, *Srpska pisma*, Banja Luka: Besjeda ; Beograd : Ars Libri, 2006.; Svetislav Bilbija, *Staroevropski jezik i pismo Etruraca*, Biblioteka Slovenski istočnici, Miroslav, Beograd, 2000.

чије житеље историчари тврде да су изумели кочију и разна оруђа везана за развој пољопривреде.⁶³⁾ У круг ових култура спада и култура поља, ливада са маковима и винограда тесалонијско-фригијског Аргоса и Ларисе⁶⁴⁾ за које су везани орфејска музика лира и фрула и антички митови о божанствима пољопривреде Хери и Триптолему који је кочијом преносио народима знање из пољопривреде. Са културом Винчанског круга, Поморавља, Ларисе, Одесе (Водене), Аргоса и феничанске Мале Азије повезани су приче и митови о Орфеју, Хомеру, Езопу, Ахилу, Троји и о митском илирско-хераклеидском брачном пару Кадму и Хармонији.⁶⁵⁾ Ови епови, басне, приче и поезија били су записани на трачком (пелашком)⁶⁶⁾ и касније на античком грчком или на феничанском „бустрофидон“ писму.⁶⁷⁾ Међу ове древне народе или „синове Нојине арке“ антички историчари су уврстили и Хераклову краљевску Аргеидску династију владара Каран, Темен, Македон и Мида и њихових наследника краља Филип и његовог сина цара Александра Македонског, којег су словенски народи у својим предањима звали „Лесандар Србљанин“.⁶⁸⁾ У времену непосредно након Великог потопа, разне светске митологије су забележиле веровање да је кавка-

63) *Arheologija*, <http://www.muzejvrsac.org.rs/Arheologija/Arheologija.htm>, John M. Coles, A. F. Harding, *The Bronze Age in Europe: An Introduction to the Prehistory of Europe, C. 2000-700 BC*, Taylor & Francis, 1979, p. 408; „Дупљајска колица“, http://sr.wikipedia.org/wiki/Дупљајска_колица

64) Pliny, *Natural History*, 4.8. Homer, *Iliad*, 16.570, Strabo, *Geography*, 9.5.; „Larissa Cremaste“ - John Lempriere, *Bibliotheca classica; or A classical dictionary*, T. Cadell, London, 1788, p. 173

65) О сличности феничанског и винчанског писма видети Владимир Миловић, Радивоје Пешић, *Винчанско писмо*, <http://raska.greatnow.com/Vinca/Vinca.html>. О првој писмености илирско-феничанског митског јунака Кадма видети Jacov Bryant, *A New System in Ancient Mythology*, Vol. 2, pp. 155-156, cit. Hoffman - Academia. Hornius. Hist. Philos. 1.7. cit. Diogen Laertius, 1.3.6, Hornius, 1.7.c3, Suida, 1135: „Academia a Cadmo nomen accepit, non ab Ecademo.“ Такође видети Nonnus, *Dionysiaca*, Book 2.481-486; 513

66) Diodorus of Sicily, *Library of History*, III, 67, Euripid, *Alkest*, 966-969

67) Thomas Dobson, *Encyclopaedia Britannica; or, a dictionary of arts, sciences, and miscellaneous literature*, Vol. 14, Bell and Macfarquhar, 1797, Единбург, p. 535

68) Todor Chepreganov, *History of the Macedonian People*, Institute for National History, Скопје, 2008, стр. 8-13; Justin, *Ancient State of Macedonia*, 7.1, cit. Marsyas of Pella. Такође видети „Аргос“, http://www.etymonline.com/index.php?term=Argus&allowed_in_frame=0, Плутарх, *Славни ликови антике II*, Матица Српска, Нови Сад, 1987., Петар Велики, *Грамата Србима*, 3. марта, 1711 у Орфелин Захарије Стефановић, *Житие и славные деяния государя Петра Великого, с приложением краткой географической и политической истории о российском царстве*, Венеция 1772, Россия 1774, cit. *Грамоты русского царя Петра I* от 03 марта 1711); Quintus Curtius Rufus, *The history of the life and reign of Alexander the Great*, Vol. II 2, Samuel Bagster, London, 1809, pp. 271-273, Јован Деретић, *Александар Велики, цар српски*, <http://www.scribd.com/doc/13864096/Jovan-Deretic->, Миодраг Милановић, *Стари српски век*, Vandalija, Beograd, 2008, Ivan Gundulić, *Osman*, Pjevanje Treće, http://sr.wikisource.org/wiki/Osman/3._pjevanje; Vinko Pribojević, *De origine successibusque Slavorum*, Venezia, 1532

ска планина Арарат била сматрана Светом планином-Барком, прамајком свих народа, примордијалном људском барком, материцом, трудном богињом, односно према астрономима као констелација Велики медвед („Барис“, Барка, медвед), или је, према песнику Хомеру, била сматрана и небеском кочијом која је повезивала Нојеву барку и спасење људске расе. Са овим примордијалним веровањем било је повезано веровање да у планини Бересинт у Фригији живи богиња Кубеле, Сибила, Сарбис или Деметра, приказана на многим античким медитеранским и црноморским вазама и амфорама.⁶⁹⁾ Пелазги⁷⁰⁾ су имали древно предање да је њихов род био први на земљи („gegeneis“),⁷¹⁾ о чему сведоче фигурица „Мислиоца“ из села Церневоде крај румунске Добруце, чија неолитска култура је била повезана са неолитском анатолском феничанском културом,⁷²⁾ винчанске фигуре жена, глинена фигурица првог човека Адама из села Грвулево крај Скопја из 5478. године пре Христа⁷³⁾ и пронађени керамички печат са локалитета Церје из села Грвулева на којем је исписана праисторијска монотеистичка порука о веровању у Бога „С’л’с бо с’м“.⁷⁴⁾ Остали праисторијски камени натписи са овог

69) Gerald Massey, *The Natural Genesis*, Cosimo, Inc., 2007, pp. 236-237: Марија Гимбутас, “Deities and Symbols of Old Europe and Their Survival in the Indo-European Era: A Synopsis”, *Sprung from Some Common Source: Investigations into the Prehistory of Languages*, (Ed. Sydney Lamb, E. Mitchell), Stanford University Press, 1991, стр. 94-99: Почетна слова и симболи тадашњих веровања су били повезани са знаковима за материцу и воду (рађање живота), јелене, медведе, змије, вукове, псе, дивље свиње, морска и речна створења, биљке, итд. Harold Haarman, Joan Marler, *Introducing the Mythological Crescent: Ancient Beliefs and Imagery Connecting Eurasia With Anatolia*, Otto Harrassowitz Verlag, 2008, p. 100 описујући примере повезаности веровања о Нојевој барки на подручју данашње Бугарске, Малте, Литваније и других земаља тог времена. Такође видети E. J. W. Barber, “On the Antiquity of East European Bridal Clothing”, (Ed. Linda Welters), *Folk Dress in Europe and Anatolia: Beliefs about Protection and Fertility*, Berg, 1999, p. 19-20 (13-28): О древној лингвистичкој повезаности географског простора некадашње Скитије (Сарматије) сведоче заједничке речи из древног прото-словенског језика и касније старог црквенословенског језика за ендемски део женске народне ношње на тим подручјима.

70) Strabo, *Geography*, 7,3,1; 7,3,2: Страбо цитира Хесиода да су потомци Пелазга и Лелега (Луљуба) разна племена на подручју од Јадранског мора, Хумског (Балканског) полуострва, леве стране Црног мора, Пелопонеза, Ликије, Феникије и Фригије у Малој Азији. Cyprian Robert, *Le Mondes Slaves*, p. 8: „Илирски Срби су изашли из пелазгијског стабла.“

71) Nicolae Densusianu, *Dacia Preistorica*, <http://www.scribd.com/doc/48054293/NICOLAE-DENSUSIANU-DACIA-PREISTORICA-VERS-ENGLEZA>, стр. 23, cit. Eschyl, *Supplices*, v. 250, Pausanias, *Descriptio Graeciae*, VIII, 1. 4; Dionysios of Halicarnassus, *Antiq.Rom.* I. 36; Quintilliani, *Inst.* III., такође стр. 23, цит. Lupascu, *Medicina babelor*, p.13

72) Ion Calafeteanu, *The History of Romania*, <http://www.romania.org/romania/history1.html>; M. Nica, *Unitate și diversitate în culturile neolitice de la dunărea de jos = Unity and diversity of Neolithic cultures along the lower Danube*, *Revista Pontica* vol. 30 (1997), pp. 105-116

73) Милева Лазова, „Мушкото торзо нукулец на Библијата“, *Македонско сонце*, бр. 501, 06.02.2004., Скопје, http://www.makedonskosonce.com/broevis/2004/sonce501.pdf/44_46_arheo.pdf

74) Васил Иљов, *Aural and written communication and semiotic characteristics of the ancient macedonian language*, <http://www.unet.com.mk/ancient-macedonians-part2/spomenici10-e.htm>

старог трачко-илирско-македонског подручја такође сведоче о првим људским заједницама сакупљача, ловаца, земљорадника, ратника,⁷⁵⁾ грађевинаца⁷⁶⁾ и песника-музичара⁷⁷⁾ на простору од Мраморног (Црног) мора и Карпата до југа Балканског полуострва. Са археолошким доказима о ширењу прото-словенских племена из круга Трипољске и Винчанске културе⁷⁸⁾ на подручју од река Дњепар и Дњестар преко Балканског полуострва до острва Крит поклапају се открића крвних група припадника тих праисторијских прото-етнија које је извршио француски археолог Луиј Карпантје.⁷⁹⁾ Пример који доказује језичку повезаност ових праисторијских прото-српских етнија је и истоветност морфологије графема винчанског писма са морфологијом графема у натписима на каменним стенама и на грнчарији из географског подручја данашње Македоније. Тако је филолог и историчар Радивоје Пешић на основу аналогije морфологије графема натписа из насеља Бело Брдо крај Церја у данашњој Македонији са морфологијом графема из винчанског писма са истоветним називом насеља Бело Брдо крај Петровца на Млави у данашњој Србији превео праисторијски натпис из Церја о потреби поштовања заједничке Богиње Мајке појединих тадашњих праисторијских народа.⁸⁰⁾ Ту прастару Богињу Мајку стари Срби из

75) Васил Иљов, "Great Battles of the Ancient Macedonians", <http://www.unet.com.mk/ancient-macedonians-part2/index1-e.htm>

76) Vasil Ilyov, "The wooden book with a macedonian inscription from 5.260 B.C. from the prehistoric lakeside settlement at the Kostur Lake", <http://www.unet.com.mk/ancient-macedonians-part2/spomenici8-e.htm>

77) Diodorus of Sicily, *Library of History*, III, 67, Euripid, *Alkest*, 966-969. Филолози Тачко Белчев, Одисеј Белчевски, Александар Донски, Васил Иљов и остали филолози су пронашли и превели стотине македонских речи словенског порекла у књигама Хомера, као и у натписима на старом македонском језику из времена Александра Великог. (Васил Иљов, <http://www.unet.com.mk/>)

78) Lessing Photo Archive <http://www.lessing-photo.com>. <http://www.mgb.org.rs/sr/zbirke/praistorija/picture/praistorija/119-figurina>, Muzej grada Beograda, <http://www.virtuelnavinca.com/figurine-tip1-sc.html>: Слично фигури из Дупљаја, фигуре са птичјом главом. Maria Gimbutas, *The Goddesses and Gods of Old Europe: Myths and Cult Images*, University of California Press, 2007.г. 164; 190-191: Женске фигуре у Винчи и Старчеву са симболима рађања и дојења.

79) Радивоје Пешић, *Оптужујем ћутањем – Записи и предавања (1982 -1992)*, Пешић и синови, Београд, 2001., стр. 24-25; 60-61, цит. Хвојка, Руденко, Песак, Герасимов, Черниш, Горнунг

80) Toby Griffen, LACUS Forum XXX, : *Language, Thought and Reality*, (Ed.) G. Fulton, W.J. Sullivan & A. R. Lommel. 2004, p. 100-101, http://www.lacus.org/volumes/30/201_griffen-Toby.pdf : Грифен сугерише да постоји могућност да је Винчанско писмо утицало неким својим знаковима, као што је, нпр. затварајући знак за богињу на египатско писмо. (р. 104:) Један натпис "Богиња медведа и богиња птица су заиста једно – богиња медведа" односи се на богињу Артемиду, односно на богињу ткања, како су је Харман и Гимбуташ називали. Радивоје Пешић, *Оптужујем ћутањем*, стр. 105-127; 112: Радивоје Пешић тврди да може да се пронађе извесна аналогја винчанских натписа са критским и минојским писмом, иако се они појављују касније у историји. Васил Иљов, „Discover-

данашње Мале Азије (некадашње Фригије) звали су према античким писцима Сарбис,⁸¹⁾ или у античко доба на егејском острву Лемнос Серона (Сербона).⁸²⁾ Интердисциплинарно проучавање ових археолошких и лингвистичких материјалних доказа о насељавању Срба на територији данашње Румунија и Молдавије и у југозападној Србији упућује на закључак да су сеобе из правца средишње Азије, и поготово из подручја јужних степа данашње Русије, одвијале се у правцу Балканског полуострва у периоду заснивања винчанске, поморавске, скопске и тесалијско-егејске предантичке културе. У ова истраживања уклапа се и теорија слависте Олега Н. Трубачова према којој подунавски и винчански ареал одређује заједнички словенски језик чија археолошка димензија сеже до неколико миленијума пре наше ере, сачувана пре свега у преношеним семиолошким грађама прастарих божанских назива и имена.⁸³⁾ Предантички споменици који доказују да су Илири и Трибали користили заједничко писмо су у црногорским брдима пронађена камена стела звана *Шудиковски Квадар* са натписом сличном винчанском писму или у Јужној Србији на планини Јастребац мегалит из Срнаља, камен из Вукаље и гробно камење у Шиљеговцу са писмом сличним Винчаници из гвозденог доба, у Војводини *Ватински приљенак* потиче из 1250-1075.г. пре Христа, у Источној Србији камен из места Маргум-Дубравица, код Пожаревца из другог-трећег века који садржи знаке сличне ћирилици и глагољници⁸⁴⁾ и у Боки Которској архаична плочица из Сушћепана и *Натпис из Крушевице* код Херцег-Новог исписан писмом сличним старој ћирилици, иако се одређени број знакова не могу препознати као ћирилски знакови.⁸⁵⁾ Филолог Петар Милосављевић сматра да је из првог писма древних Пелазга и Винчанаца, односно из винчанске, пелашке и руско-кијевске србице настала касније црквенословенска азбука којом су записана највреднија духовна и културна заве-

ries about the Literacy, Language and Culture of the Ancient Macedonians", http://www.unet.com.mk/ancient-macedonians/govrlevo_a.htm и Васил Иљов, „Novi soznanija za pismenosta, jayikog i kulturata na drevnite Makedonci", <http://www.unet.com.mk/ancient-macedonians/lac.htm>; *Prehistory Knowledge*, "Neolithic facsimile to the classic Greek letters?", <http://www.prehistory.it/fase2/grecia2.htm>

81) Suidae, *Lexicon*, Tomus II, Oxonii, E Typographeo Academico, 1834, Ed. Ludolphum Kusterum, Thomas Gaisford, <http://ia600204.us.archive.org/7/items/suidaelexiconpos02kustuoft/suidaelexiconpos02kustuoft.pdf>, p. 3300

82) George Hempl, *Mediterranean Studies, IV Etruscan, V Venetic*, Stanford University Press, 1932, pp. 87, 89

83) О. Н. Трубачов, *Етногенез и култура древнейших Славян*, Наука, Москва, 1991

84) „Маргумски натпис“, [http://www.dijaspора.ch/sr/main/mostovi/zanimljivosti/margumski-natpis-print](http://www.dijaspورا.ch/sr/main/mostovi/zanimljivosti/margumski-natpis-print)

85) Živojin Andrejić, *Sveti Znaci*, Mitološki Zbornik, Centar za mitološke studije Srbije, Rača, 2000., str 77-114.

штања српских, руских, бугарских и других словенских црквених достојанственика.⁸⁶⁾ Шан Вин, Радивоје Пешић и други поменути филолози су на основу вишедеценијског упоредног проучавања подунавског винчанског писма (староевропског писма или писма „србица“, како га поједини филолози и историчари називају) и суседних карпатских, црноморских и тесалијско-фригијских култура⁸⁷⁾ дошли до закључка да је фонетско винчанско писмо протописмо осталих светских писама. Према филологу Милтон Шан Вину винчанско писмо је своједобно било писмо комуникације на једном широком евроазијском простору.⁸⁸⁾ Филолог Радивоје Пешић је на основу компаративног проучавања предантичких и античких фонетских и пиктографских писама утврдио да је Винчанско писмо било девет миленијума пре Христовог рођења најстарији познати линеарни систем са двадесет и шест слова, односно први бувар у људској историји, да је најсличније Винчанском писму било Етрурско писмо из древне Италије,⁸⁹⁾ као и да су на основу Винчанског писма настали глагољица, латинско и грчко писмо.⁹⁰⁾ Винчанско писмо није било само претеча пан-хеленског језика,⁹¹⁾ него и претеча древног писма „буквице“, глагољице,⁹²⁾ древног етрурског,

86) Petar Milosavljević, *Srpska pisma*, Banja Luka: Besjeda ; Beograd : Ars Libri, 2006. Такође о томе видети Svetislav Bilbija, *Staroevropski jezik i pismo Etruraca*, The Institute of Etruscan Studies, Chicago, 1984

87) Marijana Riel, "Phrygian Votive Steles", *Epigraphica Anatolica* 33, 2001, 196/197: Херодот (7.73) Фриге повезује са Македонцима у Пелагонији. У „Каталогу бродова“ у *Илијади* (2: 484–877) као блиски рођаци су приказани Дарданци, Пелазги, Фригијци, Трачани, Ликијци, Кари и други анатолски и палеобалкански народи. Овидије такође изједначава Трачане, Гете, Ските и Сармате и тврди да говоре једним те истим језиком. (*Trist.Eleg. Book 3*)

88) Shan M. M. Winn, „A Neolithic Sign System in Southeastern Europe“, *The Life of Symbols*, Ed. by Mary Le Cron Foster and Lucy Jayne Botscharow. Boulder, Colorado, Westview Press, 1990;

89) Edward M. Thompson, *Handbook of Greek and Latin Palaeography*, The International Scientific Series, Volume LXX, D. Appleton Company, New York, 1893, p. 9-10, <http://quod.lib.umich.edu/m/moa/APL0171.0001.001?rgn=main;view=fulltext>: Латиница, Фаријско, Етрурско, Умбријско и Осканско писмо су настали из примитивног, односно такозваног Пелазгијског писма халкедонског типа из времена када су Грци писали са десна на лево. Претпоставља се да је грчка азбука постала позната домаћим племенима Италије у осмом или деветом веку пре Христа и то највероватније преко најраније Халкедонске колоније у Италији.

90) Radivoje Pešić, *Scrittura di Vinča – prima sistematizzazione*, Milano: Istituto di Studii Orientali, 1985, Miloje M. Vasić, *Praistoriska Vinča I*, Beograd, 1932; Радивоје Пешић, *Винчанско писмо*

91) Plutarch, *Alexander*, (III, 51). M.Z. Kopidakis, *History of the Greek Language*

92) Bartholomäus Kopitar, *Glagolita Clozianus*, Prostat apud Carolum Gerold Bibliopolam, 1836, стр. 49-50: Копитар је тврдио да су у прошлости Руси и Срби говорили и писали глагољцом.

латинског,⁹³⁾ грчког писма⁹⁴⁾ и данашњег званичног српског писма ћирилица.⁹⁵⁾ Оно што одваја ово винчанско писмо „србицу“ од писменог материјала из археолошких налазишта у Румунији и Бугарској у истовременој временској епохи је чињеница да је Винчанско писмо било азбучног карактера, за разлику од материјала пиктографског карактера из Бугарске и Румуније.⁹⁶⁾ Култура Лепенског вира већ је била дала у својим знацима пиктографског карактера назнаке алфabetског система и то је добило свој наставак и врхунац око 3.500-3.400 године пре Христа у писменој култури подунавског Винчанског круга која је повезивала реку Дунав и њене притоке у местима као што су Градешница у данашњој Бугарској, Парта у Румунији, Доња Брањевина у Србији и Ситагрои у Грчкој.⁹⁷⁾ Њихова лексичка веза имала је великог утицаја на заснивање античке трачке и атичке грчке прозе и поезије.⁹⁸⁾

Лексичку везу између ових прастарих култура уочили су и историчари и филолози Лудмир Нидерле, Милан Будимир и Миха-

93) Anonymous (opt. Sextus Aurelius Victor), *Origo Gentis Romanae*, (*The Origin of the Roman People*, Trans. in Eng.) http://www.tertullian.org/fathers/origo_01_trans.htm: Из Илијума (Троје) дошли су Евандер и његови људи на Апенинско полуострво, научили тамошње људе да читају и пишу писмом које је делимично било оно писмо које је он одраније научио, затим да узгајају стоку и да помоћу упрегнутих волова обрађују земљу.

94) Радивоје Пешић, *Винчанско писмо*: Хигиније (Huginus, *Fabulae*, 277) је тврдио да су у античко доба Кадмо и Евандер „пелазгијску азбуку“ пренели у Грчку и у Италију. Такође према Херодоту (Herodot, *History*, 5.58.1), Феничанин Кадмо је научио античке Грке да пишу његовим писмом.

95) *Исто*. Такође о томе видети опширније у Shan M. M. Winn, „A Neolithic Sign System in Southeastern Europe“, *The Life of Symbols*, Ed. by Mary Le Cron Foster and Lucy Jayne Botscharow. Boulder, Colorado, Westview Press, 1990; Toby D. Griffen, *Deciphering the Vinca Script*, str. 23-24, <http://www.fanad.net/vincascript.pdf>, cit. Julius Pokorny, *Indogermanisches etymologisches Wörterbuch*, vol. 1 (Bern: Francke Verlag, 1959), p. 875; Baring & Cashford, *The Myth of the Goddess: Evolution of an Image* (London: Penguin, 1993), p. 323.

96) Радивоје Пешић, *Винчанско писмо*, стр. 64, цит. Н. Todorova 1986: 207-213, sl. 113-117. Исту чињеницу потврђује упоредба праисторијске македонске азбуке исписане на степама и винчанског писма, јер је винчанско писмо прво у низу праисторијских палеобалканских натписа који има синтетизован и класификован ред азбуке: <http://www.unet.com.mk/ancient-macedonians-part2/spomenici2-e.htm>

97) Marco Merlini, Sabin Adrian Luca, *An Inquiry Into the Danube Script*, Vol. 33 Bibliotheca Brukenthal, Romania, Muzeul Brukenthal, Ed. Altip, 2009, „Conclusions. The Danube Script“ http://www.brukenthalmuseum.ro/pdf/Biblioteca_Brukenthal/XXXIII/27%20Conclusions.pdf

98) Павел Шафарик, *О пореклу Словена - по Лоренцу Суровјецком*, (прев. Стојанка Чекеревац), 1823, Архив Војводине Нови Сад - Словенски институт Нови Сад, 1998., <http://www.scribd.com/doc/2868779/> str. 17. cit. Nicolas Freret, *Oeuvres*, ed. 1796. T. I. Mem. de l'Acad. d. Inscr. T. XXI. О мешању култура пелашких, јонских и микенских прото-становника данашње Грчке и становника Крита које се надовезују на културу Старчева, Лепенског вира и Винче сведоче писани трагови, односно истоветна или слична писма народа тих култура, као на пример сличност у обичајима балканских Миза (Хераклеида) и егејских Миза у Микени и Аргосу у слављењу божице пољопривреде Деметре (Pausanias, *Descriptions of Greece*, 7. 27, 9)

ил Ростовцев који су сматрали да су најстарији Словени или „Старосрби“ били црноморско-карпатски Неури из области Трипољске културе повезујући у другом миленијуму пре Христа изворну сарматску⁹⁹⁾ Трипољску културу и Трансилванијску културу Стоичани-Бузау-Болград са културом Закавказја и Анатолије, а у дванаестом веку пре Христа и са културом Лужичке области.¹⁰⁰⁾ Резултата истраживања ових филолога већим делом се уклапају у тврдње појединих научника који на основу проучавања различитих светских светих списа, митологије и историјских хроника о Великом потопу сматрају да је нуклеус велике скупине српских прото-етнија, односно прото-Словена био у јужном делу кавкаских планина,¹⁰¹⁾ одакле су се припадници ових прото-етнија селили у правцу Индије, Мале Азије, севера Африке, Балканског полуострва и јужне, средње и западне Европе.¹⁰²⁾ Граматолог и историчар Радивоје Пешић је својим компаративним проучавањем винчанског писма утврдио да су се њиме служили стари Срби и њихови наследници Пелазги, Трибали, Илири, Трачани, Ликијци, Лидијци и Етрурци.¹⁰³⁾

У резултате његових истраживања уклапају се осим резултата радиоизотопних мерења камених натписа са винчанским писмом такође и искази античких писаца Диодора Сицилијског и Еурипи-

99) *Encyclopaedia britannica: or a dictionary of arts, sciences and miscellaneous literature*, 1810, p. 565, William Williams, *A Primitive History from Time of Cadmus*, J. Seagrave, Chishester, 1789, p. 378, cit. An. Un. Hist. 89.19.638

100) Milan Budimir, *Problem bukve i protoslovenske domovine*, Rad. JAZU, knj. 282, 5; Zagreb, 1951., cit. P. Boš-Gimper (Etudes Celtiques, 1950 - 51, 365) i B. Hrozni; Aleksandar M. Petrović, *Srpske starine: Opisi i tumačenja srpske povesnice*, Cornelia-Magda Mantu, "Cucuteni-Tripolye Cultural Complex: Relations and Synchronisms with other Contemporaneous Cultures from the Black Sea Area", *Studia Antiqua et Archaeologica*, VII, Iași, 2000, pp. 11; 20

101) John Gardner Wilkinson, *Dalmatia and Montenegro*, John Murray, Albemarle Street, London, 1848, pp. 7-12, cit. Plin. iv. 13. Tacitus, 46.: Историчар и путописац Вилкинсон, проучавајући дела Прокопија, Валеријана Красинског и Бопову компаративну граматiku, на основу упоредби старословенског језика са старим персијским Зенд и Санскрит језицима, сврстава старе Словене у прастари индо-европски народ који се налазио на обалама црноморских река и који се касније у историји појављује под именом „Словени“ („Славни“ или „Словни“ - народ који има „слово“, „језик“) и „Спори“, односно „Сбори, Сберати“ („Срби“, „они који се сабирају и који одржавају народне саборе“).

102) Павел Шафарик, *О пореклу Словена*, стр. 16-17, цитира П. Пулкања и J. Pastorius von Hirtenberg који сматрају да су Словени након потопа прошли из Синеара и Колхиде, Халдеје и Јоније до Константинопоља и даље за Бугарску, Русију, Корушку, итд, док историчари и филолози као Сипријан Робер сматрају да је балкански Илирик и пре Великог потопа био нуклеус словенских племена.

103) Радивоје Пешић, *Отпушћујем ћутањем – Записи и предавања (1982 -1992)*, „такође видети Радивоје Пешић, *Винчанско писмо*, Пешић и синови, Београд, 1995., <http://www.scribd.com/doc/52179974/Radivoje-Pešić-Vinčansko-pismo>, "Turdash-Vinca Symbols", "The Karanovo and Gradeshnitsa Tablets (Bulgaria)", "The Sacred Tablet from the village of Karanovo", *Pegasus Research Consortium*, http://www.thelivingmoon.com/46ats_members/Lisa2012/03files/Vadu_Rau_Stones.html

да да су трачки (рашки)¹⁰⁴⁾ песници Орфеј, Лин, Хомеров учитељ Пронапид и Хомер писали на трачком (пелашком) језику,¹⁰⁵⁾ као и резултати дешифровања „србско-рашанског“ писма¹⁰⁶⁾ на обелиску у малоазијском граду Сирбин у Малој Азији.¹⁰⁷⁾ Битно место у „проходу ентитета“ прото-српскословенских етнија¹⁰⁸⁾ и распострању њиховог архаичног писма и културе из винчанско-тесалијског круга на записе и предантичке и античке споменике у источном Медитерану заузимају култура старе Троје, односно фригијско писмо и култура као извориште културе источног Медитерана.¹⁰⁹⁾ Древни песници Хомер и Пиндар су у својим еповима помињали митолошке кочије које вози прастаро винчанско божанство сунца Хелиос (Илиос)¹¹⁰⁾ и које су од прастарих Винчанаца-Трачана преузели касније малоазијски Фриги-Тројанци.¹¹¹⁾ Пиндар је у свом античком делу *Питија* назначио везу пољопривреде, односно орања

104) Гвозден Вукашиновић, *Корнелије Тацит о Србима*, <http://www.scribd.com/doc/56281028/2008-Kornelije-Tacit-o-Srbima-Gvozden-Vukasinovic>: Хелени су називали и записивали Рачане као Трачани, односно „Тхракои“.

105) Diodorus of Sicily, *Library of History*, III, 67, Euripid, *Alkest*, 966-969. Радивоје Пешић, *Оптужујем ђутањем – Записи и предавања (1982 -1992), Винчанско писмо, Пешић и синови, Београд, 2005.*, <http://www.scribd.com/doc/52179974/Radivoje-Pesic-Vinčansko-pismo>, Радивоје Пешић, *Оптужујем ђутањем*, стр. 56: “У својој компаративној студији *Homerus Slavicis dialectis cognata lingua* (1829) Грегоријус Данковски документовано образлаже Хомеров пелашки језик као супстрат словенских језика. Још је енциклопедиста Алијан истицао да је постојала *Илијада* на језику Бруга (Брижана или Фрижана), блиских сродника Дарданаца. Та *Илијада* је постојала, дакле, 560 година пре Христа када је Пизистрат тиранин заповедио њено ново, језички редиговано издање.“

106) Чудинов, В.А., *О сербском камне с законима VIII века из Сирбины*, http://www.runitsa.ru/publications/publication_512.php

107) *Obelisk iz Ksantosa, Zakonik pravnih, običajnih i moralnih načela Srba pre 2600-2800 godina*, R.D. Đorđević (Ur.), Prevod zakona Svetislav Bilbija, Edicija Srpski koreni, Serbona Niš, 2003.

108) Софија Давидовић-Живановић, „Прилог проучавању односа Сармата и Словена“, В. Sljivic, „Knochenfunde in einem prähistorischen Grab bei Trebenische“; S. Zivanovic S., „Radiocarbon dating of a Cro-magnon population from Padina, Yugoslavia with some general recommendation for dating human skeletons“; Radivoje Pesic, „On the scent of Slavic autochthony in the Balkans“, Vladimir Markotic, *The Vinca Culture*; Miloje Vasic, *Preistoriska Vinca I-IV*

109) Herodot, *History*, 1.6; 1.7; 1.94; Ioulous Hector, „Anatolia – The Land of Civilization“, *Acta Divina*, Volume III, Issue III, December 15, 2003: Древна Троја је била повезница пољопривреде, занатства и трговине анатолијског подручја са црноморско-балканском и египатском културом у неолитском периоду све до победе персијског краља Кира над прото-српским ликијским краљем Критом 546. године пре Христа

110) Хомер, *Илијада* 16.779, Пиндар, *Олимпијске оде*, 7.71

111) „Troy / Wilusa / Ilium, Troy VIII“, http://www.livius.org/to-ts/troy/troy_VIII-IX.html: Приказано божанство Сунца (с.390 BCE), из Атениног храма (Altes Museum, Berlin) било је једно од првих открића Хајнриха Шлимана. Шлиман је открио да су Илионци (Тројанци) славили бога сунца као наставак култа сунца још од Лепенског вира - видети слику http://www.livius.org/a/turkey/troy/troy_helios_berlin.JPG

земље плугом са начином исписивања тадашње поезије.¹¹²⁾ То тако-звано „бустрофедон“ писмо, које је у историји записано као феничанско писмо са својим специфичним линијама и обликом слова, подсећало је вековима касније и теолога и историчара Исидора од Севиле на трагове које волови и плуг остављају за собом на ора-ницама.¹¹³⁾ Поједини филолози и антрополози у проучавању лика Ахила и тројанског рата у Хомеровој *Илијади* сматрају да је Ахил био скитскогетски Трачанин и по тумачењу порекла његовог имена и имена његових другова,¹¹⁴⁾ као и због трачке народне ношње коју он носи на цртежима античких медитеранских амфора.¹¹⁵⁾ Такође битно место у повезници винчанске и тројанске (тројанско-феничанске) културе заузима и легенда о митским феничанским јунацима Кадму¹¹⁶⁾ и Евандеру који су након пораза Троје у рату напустили Троју и пренели „пелазгијску азбуку“ у Грчку и у Италију.¹¹⁷⁾

Према многобројним античким писцима феничански јунак Кадмо, изворно звани Акадмус, Академус или Екадемус изумео је азбуку и основао Академију наука у старој Грчкој која је по њему и добила тај свој назив.¹¹⁸⁾ Према античким писцима Тукидиду и Еузебију, Теменидска династија Пердика потиснула је из Агроса (територије повезане са реком Дунав)¹¹⁹⁾ владара Кадма и његову

112) J. G. M. Heirman, „Space in archaic Greek lyric: city, countryside and sea“, p. 88, cit. Gianotti 1975, 68-80, Mullen 1982, 82-94 and MacLachlan 1993, 87., <http://dare.uva.nl/document/352269123>.

113) Isidore of Seviglia, *Origin* 6; Leslie Threatte, *The grammar of Attic inscriptions*, W. de Gruyter, 1980, pp. 54-55.

114) Исто, p.8, cit. Liddell and Scott s.v. akhilleios. Такође видети **Strabo**, *Geography*, 7.3.4, 12.4.4

115) Guy Smoot, *The Mitoses of Akhilleus*, <http://mss3.libraries.rutgers.edu/dlr/outputds.php?pid=rutgers-lib:24887&mime=application/pdf&ds=PDF-1>, pp. 127-46, cit. Gloria Ferrari Pinney, *Achilles, Lord of Scythia - Ancient Greek Art and Iconography*, ed. Warren Moon. Madison: University of Wisconsin Press, 1983, стр. 42; 139.

116) Herodot, *History* 9.12.2: О феничанском пореклу Кадма који је дошао из старог Египта у Грчку.

117) Hyginus, *Fabulae*, 277

118) Jacov Bryant, *A New System in Ancient Mythology*, Vol. 2, pp. 155-156, cit. Hoffman – Academia. Hornius. Hist. Philos. 1.7. cit. Diogen Laertius, 1.3.6, Hornius, 1.7.c3, Suida, 1135; Nonnus, *Dionysiaca*, Book 2.481-486; 513: За Кадма је Нонус у свом делу *Дионизијака* писао да је био сточар и да је добро свирао фрулу и лиру. Karl Otfried Müller, *Introduction to a Scientific System of Mythology*, Arno Press, 1978 (Ориг. Ayer Publishing, 1844), pp. 86-87, cit. Lycophron, Phavorinus, Dionysodorus.

119) Nicola Desedinau, *Prehistoric Dacia*, Part 6 – Ch.XXXIX.6.V, http://www.pelasgians.org/website6/39_06_V.htm, Homer (*Odyssey*, XII. 1; XI. 21. 639; XII. 1; *Iliad*, XVIII), Hesiod (*Theogonia*, v.242. 959; Op. 566): „Argos“ на грчком језику значи „поље“, „њива“, „територија насељена пољопривредницима“. Према Стефану Византијском, Монеру и Хесиоду, Аргос у причама о Данаусу је исти онај који се односио на територију звану „Гаја“ или „Тера“, са севера Трачке, близу места које се звало „отац свих богова“ или „велико

трачанску супругу Хармонију,¹²⁰⁾ те су они са једним делом народа Спартанаца или Спорада,¹²¹⁾ касније познатих у историји као Сарди,¹²²⁾ Варди, Арди или Ардеи (према Птолемеју и Ливију „Eor-daei“)¹²³⁾ населили источну обалу Јадранског мора.¹²⁴⁾ На том подручју од реке Дрим до реке Неретве митски јунак Кадмо, супруга му Хармонија и њихови потомци саградили су градове Охрид,¹²⁵⁾ Будву,¹²⁶⁾ Улцињ¹²⁷⁾ и Рисањ¹²⁸⁾ и њихови потомци су ту живели пре доласка римске војске на те просторе.¹²⁹⁾ Овидије, Нонус и други

море које тече“ („Okeanos Potamos“). М. Parović-Pešikan, *Najnovija istraživanja u Boki Kotorskoj s posebnim osvrtom na problem ilirskih i predilirskih veza s Egejom, Materijali SADJ*, 12, 1976, стр. 76-87; David Malcolm Lewis, John Boardman, *The Cambridge Ancient History: The Fourth Century B.C.*, Cambridge University Press, 1994, p. 427; Marjeta Šašel-Kos, „Cadmus and Harmonia in Illyria“, p. 129, cit. H. W. Catling, *Archaeological Reports for 1981-1982, Sindos*, katalogos tes ekhteseos

- 120) Friedrich Max Miller, *Contributions to the Science of Mythology*, Vol. II, Longmans, Green and Co., London, 1897, pp. 645-649: Хармонија је божица богатства и лепоте и у древним грчким и арјанским митовима је повезана преко мајке Хемере (Електре), супруга Кадма, брата Дарданоса и оца Зеуса са пољопривредом, музиком, архитектуром и рударством. Ivan Mortimer Linforth, „Two Notes on the Legend of Orpheus“, *Transactions and Proceedings of the American Philological Association* 62, (1931):5-17, цит. Alcidas: Поједини аутори су Кадма изједначавали са творцем медицине Есклапијом или са Ликиургом од Орга, краљем Едоније (Македоније) и Трачке, или са Триптолемом као творцем пољопривреде. (О краљу Ликиургу видети Хомер, *Илијада*, 6. 130-6. 140.)
- 121) *Летонус Матице Српске* 104.43, Србејка у Лаконији – топоними од Епира до Лаконије у данашњој Грчкој који говоре о словенском карактеру пре-хеленске пелашке културе. Данас је остао топоним Сервеика (Еика – земља) на планини Олимпији близу некадашње Спарте: <http://hellas.teipir.gr/thesis/pellana/english/serveng.htm>
- 122) Dio Cassius, *Historiarum Romanarum*, Kuehniana, 1825, pp. 379, 509: „Sardiei / Ardiei“; Johann-Ludovic Schönleben, *Carniolia antiqua et nova, sive inclyti ducatus Carnioliae annales sacro-prophani*, Tomus I, Joann. Baptistae Mayr, 1681, p. 100: „Ardi, koje Floris naziva Vardi, a Strabon Sardi“; Nikola Desidinau, *Prehistoric Dacia*, Part 5 – Ch.XXXIII.5, http://www.pelasgians.org/website5/33_05.htm.
- 123) Ptolomy, *Tetrabiblos*, 3.13.36; Livy, *History of Rome*, 45.30,
- 124) Thucydides, *History of the Peloponnesian War*, 2.99; Livy, *History of Rome*, 44, 31 (штампано у William A. McDevitte. York Street, Covent Garden, London. Henry G. Bohn. John Child and son, printers, Bungay. 1850)
- 125) Marjeta Šašel-Kos, *Cadmus and Harmonia in Illyria*, стр. 121-122, cit. Christodorus, *Anthologia Palatina*, 7,697
- 126) *Исцо*, стр. 121, cit. Philon of Byblus, Stephanus of Byzantium
- 127) Plinius, *Natural History*, III, 22: „Колхиђани су основали Колхиниј, који се сада зове Олциниј.“
- 128) Ptolomy, *Geography*, 2.15; Marjeta Šašel-Kos, „Cadmus and Harmonia in Illyria“, стр. 122, cit. Pseudo-Scylax, 24-25, Herodianus
- 129) Herodianus, *Techici Reliquiae*, El. A. Lentz. Vol. I, Lipsiae, Teubner, 1867, p. 27; 13-17; Christodorus, *Anthologia Palatina*, VII, p. 697, Ђ. Basler, „Nekropola na Velim Ledinama u Gostilju, Donja Zeta“, Glas. Zem. Muz. n.s. 24, 1969, стр. 9, 43, Tab. 25, 126/3. Такође видети Nieburle, p. 277: „Македонци су били Илири – имали су исти језик и исте обичаје и изгледали су као Илири.“

антички писци су искористили митски Кадмов одлазак на Балканско полуострво и растанак њега и сестре му Европе пред њен прелазак на леђима бика на Апенинско полуострво да на метафоричан начин опишу праисторијски разлаз и каснији различити развој култура Источног Медитерана.¹³⁰⁾ Још увек није постигнут концензус између филолога и историчара о томе да ли легенда о одласку Кадма и Хармоније у Охрид и Рисањ и ширењу њихове писмености метафорично говори о одласку или повратку у те крајеве једног дела тадашњег прото-словенског становништва широко насељеног по балканско-црноморско-медитеранском подручју.¹³¹⁾ Тако историчар Диодор Сицилијски у делу *Историјска библиотека* тврди да су источномедитерански Феничани преузели писмо од древних Пелазга и да се „феничанска, односно Кадмова египатска азбука коју су преузели Грци“ може у ствари називати „пелашка азбука“. ¹³²⁾ Диодор пише да су по предању славни трачки музичар и песник Лин и његови ученици Орфеј¹³³⁾ и Тамир писали пелашким словима и оставили на њима причу о делима првог Дионизија (Пелазга, Кадмовог оца),¹³⁴⁾ као и друге приче. Диодор наставља: „Пелашким

130) Nonnus, *Dionysiaca* 3. 84 ff

131) Насељеност и сеобе српских прото-етнија и простирање винчанског писма са подручја јужног тока реке Дунав према Црном мору и источном Медитерану и обрнуто показује и чињеница да је у пред-античко и античко доба река Дунав била називана „река Хоје“, Океанос, Истар и Фиџи. Према записима различитих летописаца и хроничара један део старих Срба након библијског Великог потопа из Јерменије и Мезопотамије доселио се и придружио становништву које је живело поред реке Дунав („река Хоје“). О томе видети Реља Новаковић, *Срби и рајске реке: библијске „Четири рајске реке“ и кавкаско-еуфратски Срби*, Библиотека Словенски источници, Супра либрос, Панчево, Мирослав Београд, 1995; Драшко Шћекић, *Сораби - историонис*, Саборна сфера, 3, Сфаирос Тимор, Београд Подгорица, 1994., <http://www.scribd.com/doc/23856582/Sorabi-Draško-Šćekić>, цит. Теофана Исповедника. Такође видети *Herodotus*, W. Beloe, (Transl. Ed.) Vol. II, F.C. and J. Rivington at al, London, 1821, p. 406: Da-Nau, Da-Nausis, Da-Naubis; Steph. Byzant. Vol.iii.229: Danousis, Danoubis. Такође видети Mario Alinei, *Origini delle Lingue d'Europa*. Vol 1: “La teoria della continuita”, Il Mulino, Bologna, 1996.; Vol 2: “La continuita delle principali aree etnolinguistiche dal Mesolitico all’eta del Ferro”, Il Mulino, Bologna, 2000. Видети такође Mario Alinei, *An alternative model for the origins of European peoples and languages: The Continuity theory*, “Le radici prime dell’Europa: Stratificazioni, processi diffusivi, scontri e incontri di culture”, 27/28 ottobre 1999. Milan, Italy: Геоллингвиста Марио Алинеи је уочио значајну сличност у траговима развоја металургије међу Словенима на овом подручју који досежу све до Анатолије и истакнуо извесност њиховог живота на Балканском полуострву вековима пре претпостављеног насељавања Словена на Балканско полуострво у такозваним „Великим сеобама“ Словена, Авара и Хуна на Балканско полуострво у шестом и седмом веку.

132) Диодор Сицилијски, *Историјска библиотека*, 3.67.1

133) Радивоје Пешић, *Оптужујем ћутањем, Винчанско писмо и други огледи*, цит. Euripid. Alkest. 966-969: Грчки трагичар Еурипид је такође тврдио да је Орфеј исписивао „трачку абуку на дрвеним таблицама.“

134) Diodorus of Sicily, *Library of History*, Book 19, Vol. 9, c. 53; Strabo, *Geography*, VII, 7.3.c322; VII,7.8.c.326: „Становници Будве, Рисња и Охрида са различитим именима, али који потичу од једне краљевске династије Агенора и Кадма“. Агенор је био познат

словима су писали Орфеј и Пронапид, Хомеров учитељ“ и истиче да је Тимотије написао спев *Фригија* пелашким писмом „служећи се знацима првих Пелазга и пелашким говором“.¹³⁵⁾ Он је тврдио и да је пре Кадмовог писма неколико генерација раније постојало писмо у старој Грчкој које је кориштено на јавним споменицима и које је уништено у Великом потопу. Паузиније је тврдио да је он лично видео у Мегари на најстаријем споменику у Грчкој из 1.678. г. пре Христа пелашку азбуку.¹³⁶⁾ На основу тих првих доказа о почецима писмености уклесаних на камену и касније на дрвеним таблицама, листовима палме, маслине или на папиру и пергаменту, древни писци су сматрали да су трачански Фриги, односно Срби-Трибали, како их византијски историчар Лаоникус Халкокондил означава,¹³⁷⁾ били „најстарији народ на свету“.¹³⁸⁾

То се огледа на примеру обичаја древних Руса, Срба, Јермена и припадника осталих словенских прото-етнија да пишу „чрте и резе“ сличне онима на винчанском писму на „буквици“.¹³⁹⁾ На

још и под именима Посејдон или Киликс. Diodor of Sicily, *Library of History*, 5.58.2ff. Кадмо, син Агенора, направио је Феничанску колонију на Родосу чији су становници и преци били наследници Посејдона. О томе говори откриће званичне мермерне табле са феничанским словима у храму Лндијске Атене на Родосу. (Chr. Blinkenberg, *La Chronique du temple Lindien*, Copenhagen, 1912, p. 324)

135) Diodorus of Sicily, *Library of History*, 3.67

136) Johann Joachim Eschenburg, *Manual of Classic Literature: The first six books of the Iliad of Homer*, literally translated into English prose, with copious explanatory notes, and a preliminary dissertation on his life and writings, Key and Biddle, 1836, p. 31, cit. Diodorus of Sicily 5.57.75, Pausinius 1.43, Larcher. Неки писци сматрају да су Пелазги употребљавали феничанску азбуку уписујући је на камену и металу, а да је Кадмо само додео „нови материјал у њу. О томе видети Johann Joachim Eschenburg, *Manual of Classical Literature*, p. 31-36, cit. Schoell, *Hist. Lit. Gr. Liit*, Ch.3; Werber, *Geschichte der Schreibkunst*; Diod. Sic.3.67: Ови писци претпостављају да је Кадмо уместо ранијег тежег начина исписивања слова на металу и камену представио писање на палминим листовима које је било старије од начина писања на папирусу у Египту. До времена Пронапида, Хомеровог учитеља, Пелазги и Грци су писали по узору на Феничане и остале источне народе назименично са десна на лево и са лева на десно, правећи заокрете на лишћу, кори дрвета, кожи животиња (пергаменту), металу, камену, дрвеним таблама, египатском папирусу и на некој врсти „крпеног“ папира, на слоновачи, ланеном платну и касније и на памучном платну.

137) Laonicus Chalcocondylae Atheniensis, *Historiarum Libri decem*, 1650, *Laonici Chalcocondylae atheniensis Historian Libri decem*, interprete Conrado Clausero Tiguriano, Parisiis, MDCL; Маја Николић, „Српска држава у делу византијског историчара Дуке“, *Зборник радова Византолошког института Србије*, XLIV, 2007, цитирајући Georgio Sfranze, Critobuli, Ducas, Laonici Chalcocandylae, Georges Pachymeres, Nicephori Gregorae, Metochites, Kantakouzenos итд.

138) J. B. Rives, *Phrygian Tales*, стр. 241, cit. Paus. 1.14.2, Arr. *F.Gr.Hist* 156 F 82, Apul. *Met.* 11.5, Hippol. *Haer.* 5.7, Origen C. *Cels.* 4.36, Claud. *In Eutrop.* 2.238-273

139) Радивоје Пешић, *Отпузујем ћутањем – Записи и предавања (1982 - 1992)*, Пешић и синови, Београд, 2001., стр. 24-25: <http://www.scribd.com/doc/46958335/Radivoje-Pesic-Optuzujem-Cutanjem>. Такође Павел Шафарик, *О пореклу Словена*, стр. 33, цит. Суро-

једну врсту старог „словенског“ писма које је настало на основу тих древних „чертама и резамима“,¹⁴⁰⁾ односно на примерке *Јеванђеља* и *Псалтира* написане на тадашњем старосрпском (староруском) писму глагољица,¹⁴¹⁾ наишао је у деветом веку хришћански византијски мисионар Ћирил у време своје просветитељске мисије у Херсону на Криму. Према предању оно му је послужило као основа за састављање ћирилице.¹⁴²⁾ Поједини филолози тврде да је на стварање ћирилице просветитељске браће Ћирила и Методија утицала не само глагољица, него и још једна варијанта старотрачко-македонског писма из ореала прастаре винчанске културе са древних таблица из 567. године са потписом македонског писца Трп Руен.¹⁴³⁾ Етапа трачке орфејске поезије о природним земаљским и небеским појавама у облику божанстава који су живели високо у планинама, али и поезије о виноградима, пољима макова и орани-

вјески: „Словени су звали своје писмо *Буквица* или *Bogwedza* због тога што су помоћу њега проповедали Божију заповест и учење приликом свечаног култа. Да су уобичавали да пишу своје правне законе од старина на таблицама, имамо више неоспорних доказа. У нордијским сагама и предањима сматра се да су Вани (Wannen), што значи Словени, готово без изузетка просвећени.“ Такође је према одобрењу тадашњег Папе на словенском писму *буквица* свечану свету литургију написао и Свети Јероним. О томе видети у Mavro Orbini, *Kraljevstvo Slovena*, стр. 6, <http://www.scribd.com/doc/82561611/Mavro-Orbini-Kraljevstvo-Slovena>. Такође видети Страбон, *Географија*, 12.8.3: Како је писао Страбон, древни малоазијски Ликијци су Мизе који су дошли из тадашње Трачке (данашње Србије, Румуније и Бугарске) и Македоније у Малу Азију називали тако (буква – „Мизос“) према врсти дрвета на којој су писали. Због тога постоји могућност да се трговина у Источном Медитерану првобитно одвијала на древном хатушком, односно пелашко-арменијско-хеленском језику.

140) “Из наше књижевности феудалног доба”, приредили: др Драгољуб Павловић; др Радмила Маринковић, Библиотека Просвета, књига 102, Београд, 1975.; (Johan Fridrih, *Istorija pisma*, 1966.; Đorđe Trifunović, *Ka počecima srpske pismenosti*. Petar Đorđić, *Istorija srpske cirilice*, Zaharije Orfelin, *Kaligrafija za izobraženije mladeži serpske i valahijske*, 1778.), V. Istrin, *Vozniknovenije i razvitije pismja*, Moskva, 1965, str. 467.; Радивоје Пешић, *Винчанско писмо и други грамаатолошки огледи*, Београд, 1995.; Therese Albertine Louise von Jacob Robinson. *Historical View of the Languages and Literature of the Slavic Nations*, <http://www.hotfreebooks.com/book/Historical-View-of-the-Languages-and-Literature-of-the-Slavic-Nations-Therese-Albertine-Louise-von-Jacob-Robinson.html>, цитирајући Vostokof, Kopitar, Grimm, Waclaw Aleksander Maciejowski, *Istorija slavenski prava*, Matica srbska, 1856 и остале слависте лингвисте и историчаре.

141) Bartholomäus Kopitar, *Glagolita Clozianus*, Prostat apud Carolum Gerold Bibliopolam, 1836, стр. 49-50: Копитар је тврдио да су у прошлости Руси и Срби говорили и писали глагољцом.

142) Svetozar Nikolić, *Staroslovenski jezik II*, Trebnik, Beograd, 2001.; V. Istrin, *Vozniknovenije i razvitije pismja*, Moskva, 1965, str. 467.; (Ур.) Драгољуб Павловић, Радмила Маринковић, *Из наше књижевности феудалног доба*, Библиотека Просвета, књига 102, Београд, 1975.; Đorđe Trifunović, *Ka počecima srpske pismenosti*. Petar Đorđić, *Istorija srpske cirilice*, Zaharije Orfelin, *Kaligrafija*; Zaharije Orfelin, *Kaligrafiju za izobraženije mladeži serpske i valahijske*

143) Vasil Ilyov, „Ancient macedonian alphabet and later reformators: Trp Ruen, St. Cyril and Metodi and St. Kliment Ohridski“, <http://www.unet.com.mk/ancient-macedonians-part2/spomenici3-e.htm>, ca „Facsimile on the wooden bar no.15 from the wooden book from 567 A.D.“

цама и уопште о пољопривреди, може да објасни зашто су касније антички приморски уметници и филозофи амбивалентно сматрали своје планинске суседе Трачане истовремено и варварима и чуварима древних мудрости.¹⁴⁴⁾

ПОВЕЗАНОСТ ВИНЧАНСКОГ ПИСМА И ПИСАМА У АЗИЈИ

Сличности и истоветност винчанског писма са појединим кинеским идеограмима који се односе на сунце, пољопривреду, природу и друштво¹⁴⁵⁾ може да се објасни историјским простирањем знакова и симбола којим су древни народи означавали животне прилике и природне појаве и веровања у времену након Великог потопа.¹⁴⁶⁾ Након Великог потопа на обали Црног мора од планинског ланца Кавказа до Егејског мора обрадиве лесне површине, алувијално наносно земљиште и влажна иловача¹⁴⁷⁾ условиле су нове сеобе праисторијских људских заједница такозваних „Арјана“, „Индоевропљана“ или „синова Нојеве Барке“. Тако се лингвистичка веза винчанског писма и индијског брахми писма може објаснити праисторијским империјалним походима древног српскословенског митског освајача

144) J. B. Rives, *Phrygian Tales*, p. 244, cit. Hall, *Inventing the Barbarian*, p. 149.

145) Постоји и сличност између идеограма у Pinyin Zhōngguó („средишња држава“), Thian („поље“), Ri („сунце“) и слично. За Винчанско писмо видети *Omniglot*, „Old European Script/Vinca/Danube“, <http://www.omniglot.com/writing/vinca.htm>, такође за упоредбу неких знакова из винчанског писма видети: <http://makedonija.tv/images1/Intervjua/08c.jpg>; као и Александер Донски, *Early civilization and literacy in Europe - An Inquiry into Cultural Continuity In the Mediterranean World*, edit. Mouton de Gruyter-Berlin-New York 1996.

146) Kui Shin Voo, Rich Sheeley and Larry Hovee, „Noah's Ark hidden in the ancient Chinese characters“, *Journal of Creation* (Previously TJ) 19,2 (August 2005), pp. 96-108. Такође видети о томе William Williams, *Primitive History from the Creation to Cadmus*, p. 80; 136: Вилиамс сматра да су Кинези назвали првог човека Фохи, а да се име краља Син-Ну читало као Чин-Нон (Chin-Nong). О Chin-Nong и о утемељивачима кинеске царске династије видети Jacob Bryant, *A New System or an Analysis of Ancient Mythology* и Jean-Baptiste Du Halde, *The general history of China*, J. Watts, London, 1741, p. 272 (p. 269-277) Derk Bodde, „Types of Chinese Categorical Thinking“, *Journal of the American Oriental Society*, Vol. 59, No. 2, American Oriental Society, University of Michigan, U.S.A., 1939, p. 215; Joseph Needham, „Biology and Biological Technology, Science and Civilization in China, Ed. Francesca Bray, Vol. VI, No. 2, Cambridge University Press, Great Britain, 1984, p. 1: Неки научници верују да да је Ноје овековечен у лику првог кинеског цара Хоанг-Ти (2.737-2.698. пре Христа), познатог и по имену Шен-нунг („Божански фармер“).

147) William B. F. Ryan, et al., „An abrupt drowning of the Black Sea Shelf“, *Geo-Eco-Marina*, 2/1997, 138: 119-126, National Institute of Marine Geology and Geo-ecology of Romania, <http://ocean-ridge.ldeo.columbia.edu/BlackSeaShelf/BlackSeaText.html>

Серба Макеридова¹⁴⁸⁾, Херакла, Бака¹⁴⁹⁾ или Дионизија, чији поход у правцу Индије је био обележен огромним земљаним траговима који су остављани у земљи или на стенама¹⁵⁰⁾ у облику писма „бустрофедон“, односно у смеру наизменичног орања плугом. Древни арјански народ, потомци Ноје и његовог сина Јафета из југоисточне Европе и Источног Медитерана били су достигли довољно висок степен економске, комуникацијске,¹⁵¹⁾ транспортне, градитељске и војне моћи да изграде праисторијске цесте које су водиле од луке Драч у јадранском мору, преко Црног мора до Индије и натраг.¹⁵²⁾ Империјална освајања територија карактерисала

148) Ezio Baglini, *San pier d'Arena*, "Aurelia", <http://www.sanpierdarena.net/Aurelia.htm>: Оно што је био антички Херкул за Римљане, то је био Гилгамеш за Вавилонце, Мелхарт за Феничане и Макерид за Египћане. Morris Jastrow, *The Religion of Babylonia and Assyria*, Vol. 2, *Handbooks on the History of Religions*, Ginn & Company, Boston, London, 1893, http://www.gutenberg.org/files/20758/20758-h/20758-h.htm#Page_242 :

„Неки научници сматрају да је Бел-Сарб или Шар-Сарб, бог Бак био титула а не име, као на пример краљ или господар Сарба (Срба). Неки филолози су чак сматрали да израз „сарби“ значи писмо, односно лист за писање, али нису дали довољно доказа за ту тврдњу. Глагол „сарабу“ је значио и „горити“, односно имало је везе са неким соларним божанством или божанством ватре.“

149) Sanja Pilipovic, „The Triad Zeus, Herakles and Dionysos: A Contribution to the Study of Ancient Cults in Upper Moesia“, *Balkanica*, XXXIX, pp. 59-66: У античком времену Херакле, Бак и Дионизије су повезивани у заједничком култури народа југоисточног дела Европе.

150) Herodotus, *Histories*, 4.82: Херодот је на својим путовањима наишао на велики отисак ноге у стени крај реве Тира за који се причало да га је ту оставио јунак Херкул на својим путовањима. Опширније о огромним бустрофедон отисцима за које је становништво Сарматије и Скитије сматрало да их је оставио Херакло у својим освајачким походима у Nikola Desedenau, *Prehistoric Dacia and Pelasgians*: <http://romanianhistoryandculture.webs.com/pelasgians.htm>

151) Plinius, *Natural History*, 1, 5.c.29; 1.7.c.56: Плиније је тврдио да је творца феничанског писма Кадмо био први човек у свету који је записао историју и који је писао прозу.

152) Jacob Bryant, *A New System or an Analysis of Ancient Mythology*, p. 407; p. 538, via Puteolana cit. Propert. Eleg. L. 3. 16.. v. 3., Strabo, L.9, p.375; p. 538, cit. Strabo, L. 7. p. 496.; Antoninus. p. 317.; Hieron, Surrita. Climat. Sext. pars nona. p. 267; Marjeta Šašel-Kos, „Cadmus and Harmonia in Illyria“, *Arheološki vesnik* 44, 1993, str. 128-129, cit. P. Lisičar, K. Killian, J. Bouzek.: У време митова о Херкулу сматрало се да је он, познат још и под називом Бак, Дионизије или Сербо Макеридов са својим народом саградио на путу својих освајања, осим пута Елора (*Via Herculanea*) у Сицилији, пролаза кроз Алпе (*the Alpes Cottiae*) и Херкулове цесте у Иберији такође и цесту-претечу „Игњацијеве цесте“ (*Via Egnatia*) у Трачкој која се протезала од насеља Драч до Црног мора. На „Хераклову“ и „Кадмову цесту“, које су повезале Егејско море преко Тесалоније са луком Драч и јужним Јадраном, надограђена је касније „Игњацијева цеста“ преко које се обављала трговачка размена производа из источног Медитерана према јужном Јадрану и преко античке Македоније према долини реке Морава у Трачкој. Jacov Bryant, *A New System or an Analysis of Ancient Mythology*, , Dionys.Per.V.1189, Climat. Sext. pars nona. p. 267. Olearius. L. 7. p. 403. Struys Travels, c. 20. p. 222: Међу античким народима сматрало се да је митски Дионизије направио пут Ниса (Nysa) према Индији и да је на том путу правио заштитна утврђења слична оном у Дербенду у Јерменији, које је служило за комуникацију између Црног и Каспијског мора.

Такође видети John Lemprière, Lorenzo Da Ponte, John David Ogilby, *Bibliotheca classica*, W.E. Dean, New York, 1838, p. 192; John Anthony Cramer, *A geographical and historical description of ancient Greece: with a map, and a plan of Athens*, Clarendon Press, 1828, pp.

је окрутност и декаденција у складу са варварским обичајима и паганском религијом тог времена,¹⁵³⁾ али она такође на својеврстан начин сведоче и о повезаности развоја пољопривреде и развоја писмености на широком географском подручју Источног Медитерана, некадашње Скитије и Индије. Митски освајач Сербо Макеридов, Бак или Дионизије¹⁵⁴⁾ описан је као митски лик Сарабешвара („Лорд Сараба“) или као претходно отелотворење Буде у прастарој индијској митологији.¹⁵⁵⁾ Иконографија у описивању митског лика Сарабе у митолошким староиндијским еповима подсећа не само на античког митског Херакла који је приказан на античким медитеранским вазама и амфорама како убија лавове и змије, него има сличности и са српскословенском богињом земље, птица, медведа, плодности и сунца и месеца Артемиду, односно са богињом Сарбис.¹⁵⁶⁾

73-74: Све до двадесетог века у употреби за мост код Струге у Македонији био је назив „Српски мост“ (Pons Servilii).

- 153) Jacov Bryant, *A New System or an Analysis of Ancient Mythology*, pp. 554-556; G. S. Shrimpton, Theopompus – the Historian, McGill-Queen's Press – MQUP, 1991, pp. 170-173; „Phoenicia“, *Dictionary of Greek and Roman Geography, illustrated by numerous engravings on wood*, William Smith, LLD. London. Walton and Maberly, Upper Gower Street and Ivy Lane, Paternoster Row; John Murray, Albemarle Street. 1854., <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0064:entry=phoenicia-geo>: Тада је симбол окрутне Хераклове силе била ватра, односно империјални походи су били као зли овековечени у њиховим паганским веровањима. Такође о „декаденцији на античким дворovima“ видети Polybius, „The extravagance of Theopompus's account of Philip II.“, <http://websfor.org/alexander/minor/polybius.asp>
- 154) *The Odes of John Keats*, Ed. by A.R. Weeks, W. B. Clive, London University Tutorial Press, 19?, <http://ia600304.us.archive.org/4/items/odesjohn00keatuoft/odesjohn00keatuoft.pdf>, pp. 42-46: Славни британски песник је описао Дионизија или Бака, односно трачке обичаје, манире и веровање у походу Бака на Индију.
- 155) О томе видети Jacov Bryant, *A New System or an Analysis of Ancient Mythology*. Такође видети N. R. Waradpande, *The mythical Aryans and their invasion*. Books & Books, 2000, pp. 43, 46: Сарабешвара („Lord Sarabha“) се у Будизму појављује као претходно утелотворење Буде. Древни старосарбатски владари су у тим митовима описани под именима Србинда, Даса, Илублиша, Анарсани, итд. У епу Махабараата Шарба или Сарба је приказан као монструм који убија лавове. О сличности митског јерменског, хатског, гетско-трачког јунака Шандана, познатог такође и под називо „Бели, Сјајни“, који је убијао лавове, Херакла и Сарбе који је убијао Нарашиму, као и о сличности приказа индијских митова о Шиви Сараба и богињи птица и земље Артемиде и Атини погледати античке бургон амрофе и јужноетрурске вазе на „Black Figure Pottery“, http://en.wikipedia.org/wiki/Black-figure_pottery и Rao, T. A. Gopinatha (1997). *Elements of Hindu iconography*, Volume 2. Motilal Banarsidass Publishers. pp. 171–173.
- 156) Suidae, *Lexicon*, Tomus II, Oxonii, E Typographeo Academico, 1834, Ed. Ludolphum Kusterum, Thomas Gaisford, <http://ia600204.us.archive.org/7/items/suidaelexiconpos02kustuoft/suidaelexiconpos02kustuoft.pdf>, p. 3300: „Σιβυλλα Φρυγία, ἡ κληρεῖσα πλο τινος ΣΑΡΒΙΣ“ – „богиња Сибилла из Фригије по имену Сарбис“; Joannis Albertus Fabricius, *Bibliotheca graeca: sive, Notitia scriptorum veterum graecorum, quorumcunque monumenta integra, aut fragmenta edita exstant tum plerorum e mss. ac deperditis*, Tom 9, C. Liebezeit & T.C. Felginer, 1737, p. 787: Фригијска Сибилла се звала Сарбис, Касандра или Тараксандра. Такође видети *Hellenismos: mēniata ethnikē epitheōrēsis*, 1906, „Thesaurus Graecae Linguae“, cit. Suida: Име фригијске Сибиле, коју су називали САРБИС највероватније по њеном поре-

Неки савремени историчари у току истраживања митова о прастарој несталој земљи Атлантиди¹⁵⁷⁾ тврде да су се преживели становници ове некадашње митске земље помешали са својим сродницима хиперборејског порекла у области северно од Црног мора¹⁵⁸⁾ и да су ту засновали нову Прапостојбину Индоевропљана чије име се временом мењало из „Бхарат“ у „Арата“, „Арта“ и „Артанија“.¹⁵⁹⁾ Тадашњи Арјани вршили су сличне обреде паралелној пољопривредно-сточарској пољопривреди у долини реке Дунав и њеним притокама и источног Медитерана, укључујући ту и начин орања сличан начину писања у старофеничанском и етрурском „бустрофедон“ писму. Језик и писмо цивилизације Барата или Дева („веда-барата“) имао је свој најстарији облик у индоанатолијском писму.¹⁶⁰⁾

Сам назив Барата, прастара земља словенских Арјана, био је повезан са Нојевом планином Барис (Барата, Арта, Артанија), а начин обележавања слова у азбуци показује трасу којом се распостирало источномедитеранско феничанско писмо чији је творца био митски јунак Кадмо. Као и у случају индијске митологије поштовања краља предводника и краве и бика као светих животиња, тако и у Кадмовој феничанској азбуци прво слово значи предводник, бик, краљ,¹⁶¹⁾ уз постојање појединих архаичних верзија

клу. Са богињом Сарбис и краљем Океанос, чијег порекла је наводно био краљ Трачке, били су повезани и река Струмица у данашњој Македонији, планина Ида у Вилуши (Троји) и краљ Крит који је довео народ са острва Крит у Вилушу у Троји (Apolod. 2. 1. 2, Hesiod, *Theogony*, 339, Virgil, *Aeneid* 3.104). Такође видети George Hempl, *Mediterranean Studies, IV Etruscan, V Venetic*, Stanford University Press, 1932, pp. 87, 89

157) Plato, *Critias*, Transl. by B. Jovett, The Internet Classics Archive, <http://classics.mit.edu/Plato/critias.html>:

158) Павел Шафарик, *О пореклу Словена*, стр. 55-56, цит. Птолому: Географ Птоломеј је забележио да су Сармати живели на целокупној територији земаља између реке Висле, Карпата и реке Волге и на високом северу азијске Сарматije коју назива „Hyperboraei S., Basilici S., Hippophagi S“.

159) Vijaya Bharaati, *The Deciphered Indus-Harappan*, <http://www.scribd.com/doc/86660649/The-Deciphered-Indus-Harappan-Indo-Anatolian-Inscriptions>, cit. *Rig Veda* (RV10.75.5-6): „Пре него што су степски Арјани ушли у тај крај, могуће је да су из правца запада у кретању ка истоку анадолијски Арјани дошли и населили се у долини реке Инд.“ Такође видети о „Краљевским Скитима“ *Rig Veda*, 1999: VII.65 и Александар Асов, „Атланти – Арии – Славяне. История и вера“, с. 313, Гранд фаир пресс, Москва, 2000.

160) Vijaya Bharaati, *The Deciphered Indus-Harappan*, S.W. J. Lamberts, *The Ethnicity of the Sea People*, p. 99, <http://repub.eur.nl/res/pub/7686/Woudhuizen%20bw.pdf>: Сматра се да су Пелазги са Крита и западне обале Ликије описменили Филистинце, односно пренели им познавање Микејског писма.

161) „The Greek Age of Bronze – Trojan War“, <http://www.salimbeti.com/micenei/war.htm>, Хигиније, *Фабуле*, Александар Парис, (91, XCI), Касандра (Александра, Сарбис) 93, XCI-II., Robert Fischer, „Die Ahhijawa-Frage. Mit einer kommentierten Bibliographie“, *Dresdner Beiträge zur Hethitologie* 26, Harrassowitz Verlag, Wiesbaden, 2010. p. vii, 125., cit. Emil Forrer, „Vorhomerische Griechen in den Keilschrifttexten von Boghazköy“, *MDOG* 63, 1924, pp. 1-22

објашњења тог првог слова такође и у астрономској констелацији звезда на небу. На културолошку повезаност малоазијске Анадолије и Индије указује такође и обичај „бустрофедон“ писања на листу палме и других биљака трачко-гетских народа који су живели на подручју некадашње Троје,¹⁶²⁾ мноштво топонима са изразом „Срб“ или „Срби“ на том подручју и етимолошка истоветност, сличност мноштва речи које означавају породичну, родбинску и друштвену хијерархију у старом санскритском¹⁶³⁾ и српском језику,¹⁶⁴⁾ као и и резултати изучавања епигенетичара Анатола Кљосова према коме су праисторијски народи из Сибира генетски повезани са праисторијским народом Балканског полуострва.¹⁶⁵⁾

О епигенетској и лингвистичкој вези старих Срба на том подручју говоре и записи из доба Римског царства о старосрпским трговцима-коњаницима који су у прошлости „владали трговином“ на подручју од древне Скитије до Римског царства.¹⁶⁶⁾

Према античким писцима у време владавине римског цара Аугуста „Исток је жељно ишчекивао славног месију који ће ослободити свет од дивљаштва, као што је било предвиђено старим списима и пророчанствима, тако да је и кинески цар био променио свој назив из „Победник“ у „Помиритељ“.¹⁶⁷⁾ Јован Исаија је Спаситеља означио као већног Оца. Свети Дух се појавио у облику Голуба ка-

162) Mallory, J. P., *In Search of the Indo-Europeans: Language, Archaeology, and Myth*. London: Thames & Hudson, p. 38f, 1989

163) Arthur Anthony McDonell, *A Practical Sanscrit Dictionary, Digital Dictionaries of South Asia*, p. 351, Emile Burnouff, *Essaisur le Veda*, Paris, 1863.; Александар Фомич Вељтман, *Аттила у Ручју IV и V века*, <http://www.scribd.com/doc/8123521/-IV-V->; Lorenz Surowiecki, *Über die Abkunft der Slawen nach Lorenz Surowiecki*, 1828; X. Шустер-Шевц, *Порекло и историја етнонима Serb*, „Лужички Србин“, <http://www.rastko.rs/rastko-u/jezik/hsuster-srbini.html>; ДрашкоШћекић, *Сораби-Историонис*, Сфариос-Тимор, Београд-Подгорица, 1994.; Милош С. Милојевић, *Одломци историје Срба и српских-југославенских-земаља у Турској и Аустрији*, Прва свеска, Државна штампарија, Београд, Србија, 1872., стр. 8-30

164) Tomo Maretić, *Slaveni u davnini*, Naklada "Matice Hrvatske", Zagreb, 1889., http://www.archive.org/stream/slaveniudavnini01maregoog/slaveniudavnini01maregoog_djvu.txt; Миодраг Милојевић, *Одломци историје Срба и српских-југославенских-земаља у Турској и Аустрији*, Прва свеска, Државна штампарија, Београд, 1872, (Обновљено издање, Графос, Панчево, 1996. Anatole Klyosov, "DNA Genealogy, Mutation Rates, and Some Historical Evidence Written in the Y-Chromosome, Part II: Walking the Map", *Journal of Generic Genealogy*, 5 (2), 2009, p. 217, <http://www.jogg.info/52/files/Klyosov2.pdf>

165) Bharaati, *The Deciphered Indus-Harappan*: Сумерски – патра (веда) и варта (бартер-трговина) = Барата (људи који су били господари трговине у ранијем добу). О серским трговцима видети Raoul McLaughlin; "Silk Ties: The Links Between Ancient Rome and China", *History Today*, Vol. 58, January 2008

166) William Williams, *Primitive History*, p. 69, cit. *Hist.* 5.13, Suetonius, *Vita Vespasiani*; pp. 69-70

167) Јованова посланица, 4.9, Свето крштење, Матеј 3.16-17; Суетониус, Сенека, Гротиус, (Amian Marcellinus, *Roman History*, 23.1.2-3).

да је Исус крштан ван и испуњење свих пророчанстава су сведочили његови Свети апостоли и следбеници и по цену својих живота.¹⁶⁸⁾ Још шест-седам векова пре доласка Христа илирско-трачка паганска пророчанства, слично старозаветном пророчанству израелског Данила из Вавилонa о доласку Месије, гласила су да ће доћи месија Солиош (Христ), умрети и ускрснути. Та пророчанства су била раширена по читавом Илирику у доба Македонских и Римских освајања све до доласка хришћанских Апостола из Јерусалима који су људима у првом веку обзнанили да је Христ дошао, умро и васкрснуо, испунивши тако своје божанствено посланство. Зато су Апостоли и могли лако да изврше своје мисије покрштавања од Јерусалима до Сремске Митровице.¹⁶⁹⁾ За време владавине Римског царства у првом веку на Балканском полуострву апостоли Светог Петра и Павла су основали епископију у Сремској Митровици са локалним бискупима, епископима и ђаконима и покрштавали локално становништво вршећи црквену службу на локалном словенском језику.¹⁷⁰⁾ Многи антички и византијски монаси, писци, теолози и хроничари забележили су да је апостол Андреј покрштавао становништво Тракије и Скитије.¹⁷¹⁾ Ова историјско-лингвистичку чињеницу може да објасни сличност језика и писма најбројнијег црноморског словенског племена Иљмени са њиховим западним суседима, карпатским Србима.¹⁷²⁾ Ове старе словенске кнежевине постале су поново културолошки повезане у деветом веку путем

168) Anonimni autor, *Serbska beseda u latinskom pismu*, Franz Selch, Beč, 1860, Sveska I, „Illyrica“, str. 42-43, <http://sr.scribd.com/doc/25781253/Serbska-Beseda-u-Latinskom-Pismu>, cit. Dion Cassius, LIV.34).

169) Ljubomir Stojanović, *Stari srpski rodoslovi i letopisi*, Srpska kraljevska akademija, Sremski Karlovci, 1927., str. 46, 53, 194. О црквеној служби бискупа Никете Ремеџијанског на подручју Хоомљских планина, Тимока, Поморавља и Подунавља видети у Павел Шафарик, *О имену Словена*, цит. *Vita S. Theodos.* ap. Pag. T. II. p. 9; I. Zonaras, *Hronika*, Ruski Prevod u Vokolomanskom Manastiru. Napecetan u Ct 31 Istor. I Drevn. Rus. U Moskv. Univ. 1847 god, str 58; Petre Mocanu, „The Carpathian-Danubian-Pontic Space – the Geographical Area of the Birth of the Romanian Christianity, Annals of the University of Craiova – Series Geography, vol. XI, 2009; Milos S. Milojevic. *Odlomci Istorije Srba*. Tom I. str 208-210

170) Eusebius, Church History III. I, Adrian Radulescu and Ion Bitoleanu, *Istoria Dobrogei*, Constanta, Ex Ponto, 1998), p. 155; Hippolytus of Rome, *On the Twelve Apostles*, PG.X cols. 951, FHRD, 1, p. 713.. Mihail Diaconescu, *Antologie de literatura daco-romana [An Anthology of Dacian-Roman Literature]* (Bucuresti, Corifeu, 2007), p. 412.; Mircea Pacurariu, „Romanian Christianity“, *The Blackwell Companion to Eastern Christianity*, (Ed. Ken Parry), John Wiley & Sons, 2010, p. 186, cit. Hippolytus of Rome d. 236; 186-189

171) Д. Николић, „Словенско право“, <http://www.rastko.rs/rastko-ukr/istorija/dnikolic-slovenskopраво.html>; Радивоје Пешић, *Оптузујем ђутањем*

172) Vasil Ilyov, „Ancient macedonian alphabet and later reformators: Trp Ruen, St. Cyril and Metodi and St. Kliment Ohridski“, <http://www.unet.com.mk/ancient-macedonians-part2/spomenici3-e.htm>. О даљем развоју и ширењу старословенског црквеног језика видети *Book of Easter*; http://slovo-aso.cl.bas.bg/images/Sinai-XFR_analysis.jpg: Комплетну верзију *Новог завета* на црквенословенском и старогрчком језику су између 330.-350. године написали глагољницом свештеници манастира Свете Катарине на планини Синај (раније

хришћанских мисија цариградске браће Тирила и Методија који су познавали основе старословенског језика, том језику прилагодили посебно писмо и превели на њега најважније богослужбене текстове.¹⁷³⁾

Писменост као део српског идентитета и државности у времену пре него што су браћа Тирил и Методије синтетизовали ћирилицу као писмо доказује и натпис на сачуваном прстену српског кнеза Стројимира Властимировића (с.836-851.) који има кружно натписно поље са крстом око којег пише на азбуци „Боже, помози Стројимиру!“¹⁷⁴⁾ Касније о развоју писмености средњовековне Србије сведоче црквени документи *Мирославово јеванђеље* (1185) и *Вуканово јеванђеље* (1197-1199), те основни правни кодекс српске цркве *Номоканон* или *Крмчија Светог Саве*, који је у исто време „по Божјем праву“ био и врховни закон средњовековне српске државе.¹⁷⁵⁾ Сматра се да су након замене старословенског писма српскословенским писмом у другој половини дванаестог века црквени документи из тог века одиграли не само пресудну улогу у евангелизацији, него и у укупном погледу на уметност и развој друштвених односа у средњовековној Србији.¹⁷⁶⁾ Такви црквени правни закони су уједно својим духовним и правним садржајем синтетизовали линеарни историјски развој српског писма, као и линеарни историјски развој друштвеног уређења старосрпских породичних и сеоских заједница са елементима геронтократије, патријархалности и међусобне солидарности њихових чланова.¹⁷⁷⁾

Сербал) у Египту. Тај манастир је посетио зачетник описмењавања српског народа Свети Сава на свом ходочашћу по Источном Медитерану.

173) Ј. Јевремовић, „Печат српског кнеза Стројимира“, *Глас Јавности*, 27.07.2006., Београд: Peter, Prince of Serbia, <http://sh.wikipedia.org/wiki/Duklja>: Такође постоји и печат кнеза Петра од Дукље из десетог века на којем пише ћиричним словима „Петар Архонт Дукље Амин“.

174) Сима Ћирковић, *Историја српског народа*, стр. 322, цитирајући С. Троицки, Р. Н. Шапов

175) Исто, стр. 218-220, стр. 226, стр. 292.

176) Сима Ћирковић, *Историја српског народа, Књига прва*, Српска књижевна задруга, Београд, 1981.; Драгослав Срејовић, „Кад смо били културно средиште света“, ТИА Јанус, Ars libri и Кремен, Београд, 2001, Библиотека Лавиринт, Књига 10

177) Сима Ћирковић, *Историја српског народа, Књига прва*, Српска књижевна задруга, Београд, 1981.; Драгослав Срејовић, „Кад смо били културно средиште света“, ТИА Јанус, Ars libri и Кремен, Београд, 2001, Библиотека Лавиринт, Књига 10

Sanja Suljagic

THE IMPACT OF DEVELOPMENT OF VINCA LETTER ON FORMATION OF SERBIAN IDENTITY

Summary

In this paper author presented a link between formation and development of prehistoric Vinca letter with development of ethnicums „Serbs“ and „Slavs“ analysing original historical documents and prehistoric and historic events regarding this issue. Within the topic of the paper the author analyzed temporal and spatial distribution of the prehistoric Vinca letter, so-called „Serbica“ letter, as a precursor-letter of other letters in the Mediterranean region and other parts of Europe. By this analysis there are set starting positions for more subtle elaboration of the impact of development of literacy of ancient Serbian proto-ethnic groups on their „walkthrough of entities“ from prehistory up to these days, as well as the impact of their literacy on formation and substantial establishment of Serbian national identity.

Key Words: Vinca culture, Serbica letter, distribution of Vinca letter, bukbitsa, glagolitsa, cyrillic letter, Saint Cyril and Methodius, Saint Sava, Nomokanon, national Serbian identity

ЛИТЕРАТУРА

- Anonimni autor, *Serbska beseda u latinskom pismu*, Sveska I, „Illyrica“, Franz Selch, Beč, 1860.
- Асов, Александар, „Атланти – Арии – Славяне. История и вера“, с. 313, Гранд фаир пресс, Москва, 2000.
- Bryant, Jacob, *A New System or an Analysis of Ancient Mythology*, Vol. III, T. Payne, P. Elmsly, B. White, J. Walter, London, 1807
- Đorđević, R. D., *Obelisk iz Ksantosa. Zakonik pravnih, običajnih i moralnih načela Srba pre 2600-2800 godina*, (Prevod zakona Svetislav S. Bilbija), Edicija *Srpski koreni*, Serbona Niš, 2003.
- Иљов, Васил, „Ancient macedonian alphabet and later reformators: Trp Ruen, St. Cyril and Metodi and St. Kliment Ohridski“, „Macedonian alphabet and the peculiarities of the macedonian alphabets“, <http://www.unet.com.mk>
- Пешић, Радивоје, *Винчанско писмо и други граматолошки огледи*, Пешић и синови, Београд, 1995., *Оптужујем ћутањем – Записи и предавања (1982-1992)*, Пешић и синови, Београд, 2001
- Signs of Civilization / Знаци цивилизације*, Међународни симпозијум у Новом Саду, 24 до 29 маја 2004., Платонеум, САНУ, Нови Сад и Институт за археомитологију, САД

Стојановић, Љубомир, *Стари српски записи и натписи*, Српска краљевска академија, Сремски Карловци, 1902. (1927.)

The Foreign Quarterly Revue, "Slavic Antiquities", Vol. 26, October 1840., January 1841.

Чудинов, В. А., *О сербском камне с законима VIII века из Сирбины*, http://www.runitsa.ru/publications/publication_512.php

Williams, William, *A Primitive History from Time of Cadmus*, J. Seagrave, Chichester, 1789

Winn, S. M. M., *The Signs of the Vinča Culture: an Internal Analysis; Their Role, Chronology and Independence from Mesopotamia*. University Microfilms, Ann Arbor, Michigan, 1981.

Original Ancient Sources:

Appiani, *Roman History*; Библија, *Нови завет*; Диодор Сицилијски, *Историјска библиотека*; Dion, Cassius, *Roman History*; Euripid, *Alkest*; Eusebius, *Church History*; Flaccus Valerius, *Agronautica*; Herodianus, *Techici Reliquiae*; Herodotus, *Histories*; Hesiod, *Theogonia*; Homer, *Iliad*; Homer, *Odyssey*; Hyginus, *Fabulae*; Hyppolitus of Rome, *On the Twelve Apostles*; Isidore of Seviglia, *Origin*; Livy, *History of Rome*, Marcellinus; *Roman History*; Nonnus, *Dionysiaca*; Pausinius, *Descriptions of Greece*; Philostratus the Elder, *Imagines*; Пиндар, *Олимпијске оде*; Plato, *Critias*; Plinius, *Natural History*; Plutarch, *Alexander*; Ptolomy, *Geography*; Ptolomy, *Tetrabyblos*; Seneca, *Thyestes*; Simocatta, Theofilact, *History*; Statius, *Acchileid*; Strabo, *Geography*; Suidae, *Lexicon*; Tacitus, *Historiae*; Thucydides, *History of the Peloponnesian War*; Xenophon, *Anabasis*

Resume

In this paper author analyzed first use of letters, namely a prehistoric Vinca letter called „Serbica“ in history of Serbia, its origins, directions of temporal and spatial distribution and its impact on formation of Serbian national identity. The author also analyzed a link between the development and distribution of the Vinca letter and the origin of ethnics „Serbs“ and „Slavs“ in original historic documents and prehistoric and historic events. Within the analysis the author focused on the origin of some prehistoric stone monuments with the signs written in phonetic and pictograph letters in the Balkan region and underlined its complementary compliance with original historic documents and historic chronicles mentioning culture of ancient Serbs in the region of Balkan peninsula, Black Sea and Eastern Mediterranean region. Of special interest for comparative understanding of linguistic and historic temporal and spatial distribution of ancient Serbs during their migrations on the region from the Balkan, Eastern Mediterranean, Caucasus, Black Sea

to India is linguistic similarity of the ancient Vinca letter with ancient Macedonian, Etrurian, Sanscrit, Troya and Caucasus mountain inscriptions. In that context the author underlined equality of close similarity of ancient „bustrophedon“ way of writing, which was characteristic for ancient inscriptions, Homer and Pindar's poems and scripts of ancient proto-Serbian ethnic groups of Pelasgians, Thracians, Illyrians, Sarmatian Alans, Aryans and Etruscans. The author also underlined similarity of prehistoric pagan sign of the Sun (so-called „ille“ – Ilium, Ilios, Helios“) in prehistoric archeological sites of Lepenski Vir, Starcevo and Vinca on the shores of the Danube river of today's Serbia, Ilina Gora in today's Macedonia and archeological site of Troya as the symbol of the Sun as a source of life for prehistoric people, as well as similarity in their joint ancient mythology regarding mythic figure of Ilios (Helios) riding the carriages or the plough and mythic figures such as Heraclo, Artemis (Sarbis, Demetra, Sybilla), Dionisius, Kadmo and Harmonia, Achylleus, etc. It is also compatible in terms of epigenetic factors of these ancient proto-Serbian ethnic groups regarding the temporal and spatial distribution of their ancient letters, pagan mythology, pottery and other archeological evidence, trade contacts, customs and manners, etc. In the context a part of the paper is focused on findings of some modern Serbian, Northern American and other linguists who researched and confirmed equality or similarity between the Vinca and Etrurian ancient letters and partial similarity of the Vinca letter with Crete Linear A, Linear B, Indian Brahmi, Western Semitic, Old Phenician, Old Greek, Anglo-Saxon Runic, Latin, Bukwitsa, Glagolitsa and Cyrillic letters. Then in the paper sense there is analyzed a historic link between ancient mythology regarding the Great Flood and the Ark of Noah and establishment of the ancient Vinca and Troy cultures as well as some important trade and migration routes from Europe to Asia at that time. In that sense the author underlined similarities between ancient Vinca letters and mythology with some ancient Chinese and Indian letters and mythology. Further development of ancient Vinca letters, Homer and Pindar's poems and emergence of ancient Slavic bukwhitsa, glagolitsa and cyrillic letters is related to establishment of first Slavic states and first documents on the law and social order in these states written in pre-cyrillic and cyrillic letters. The author then made a linear historic link between these first state documents with later state and church documents issued in the time of Serbian medieval dynasty such as Miroslavovo Jevandjelje (1185), Vukanovo Jevandjelje (1197-1199) and a basic legal codex of Serbian Orthodox Church and State Nomokanon or Krmcija Svetog Save which considerably influenced establishment of legal order in some Eastern Slavic states later during medieval century

and determined main medieval and post-medieval legal and spiritual discourse for Serbian national identity and cultural history.

* Овај рад је примљен 20. новембра 2012. године а прихваћен за штампу на састанку Редакције 10. децембра 2012. године.